

Határozatok Tára

JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2012. december 13.¹

C-439/11. P. sz. ügy

**Ziegler SA
kontra**

Európai Bizottság

„Fellebbezés — Verseny — Kartellek — Az EK 81. cikk (1) bekezdése és az EGT 53. cikk (1) bekezdése — A Bizottság iránymutatásainak joghatásai — A tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettsége — Bírságkiszabás — Hatékony bírói jogvédelem — A tisztességes eljáráshoz való jog — A Bizottság objektív pártatlansága — Az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve — »Költöztetési kartell« — A nemzetközi költöztetési szolgáltatások belga piaca”

I – Bevezetés

1. A jelen ügy alkalmat kínál a Bíróságnak arra, hogy finomítsa az Európai Bizottság mint az Európai Unió versenyhatósága által nagy számban kiadott iránymutatások joghatásaival kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát. Az érdeklődés középpontjában e tekintetben a 2004. évi, „a kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmáról szóló iránymutatás”², valamint a 2006-ban közzétett, „a bírságok megállapításának módszeréről szóló iránymutatás”³ áll.

2. A kartelljogi bírságkiszabási eljárások Bizottság általi lefolytatásával összefüggésben ezenkívül néhány újra és újra vitatott, az alapvető jogokkal kapcsolatos probléma is felmerül. Ezek egyrészt a bírság kiszámítását, másrészt a Bizottság mint vizsgálatot lefolytató és döntéshozó hatóság objektív pártatlanságának problémakörét érintik.

3. E jogkérdések a Bizottság által a nemzetközi költöztetési szolgáltatások belga piacán néhány évvel ezelőtt feltárt és 2008. március 11-én egy bírságot kiszabó határozat⁴ (a továbbiakban: vitatott határozat) tárgyává tett „költöztetési kartellel” összefüggésben merülnek fel. Kilenc másik vállalkozás, illetve vállalatcsoport mellett a Bizottság a Ziegler SA (a továbbiakban: Ziegler vagy fellebbező) terhére róta a költöztetési kartellben való részvételt, és bírságot szabott ki rá.

¹ — Eredeti nyelv: német.

² — A Szerződés 81. és 82. cikkében szereplő, a kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmáról szóló iránymutatásról szóló bizottsági közlemény (HL 2004. C 101., 81. o., a továbbiakban: 2004. évi iránymutatás).

³ — Az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o., a továbbiakban: 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás).

⁴ — Az EK-Szerződés 81. cikke és az EGT-Megállapodás 53. cikke szerinti eljárásban (COMP/38.543 – „nemzetközi költöztetési szolgáltatások”-ügy) 2008. március 11-én hozott bizottsági határozat, az értesítés a C(2008) 926 végleges dokumentummal történt, összefoglalta a HL 2009. C 188., 16. o.; e határozat teljes szövege csak a francia nyelvű, nem bizalmas változatban érhető el az interneten a Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságának honlapján (<http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/index.html>).

4. Miután az említett határozattal szemben indított megsemmisítés iránti keresetét a Törvényszék 2011. június 16-án hozott ítélete⁵ (a továbbiakban többek között: a Törvényszék ítélete vagy megtámadott ítélet) első fokon elutasította, a Ziegler benyújtotta a jelen fellebbezést a Bírósághoz. Érdekes módon azonban a Bizottság sem ért egyet a megtámadott ítélet indokolásának központi szövegrészeivel, és azt kéri, hogy a Bíróság az említett ítéletet más indokokkal hagyja helyben. Azon kérdésnek, hogy lehetőség van-e a fellebbezési eljárásban, és ha igen, mennyiben, az ítélet indokolásának ilyen megváltoztatására („*substitution de motifs*”), így tehát szintén a jelen ügy vizsgálatának tárgyát kell képeznie.

5. A Bíróságnak több további jogkérdéssel kell majd a közeljövőben foglalkoznia a költöztetési kartellel kapcsolatban még folyamatban lévő többi fellebbezési eljárásban⁶.

II – A jogvita háttere

6. A Ziegler egy brüsszeli (Belgium) székhelyű családi vállalkozás, amely természetes személyekhez – kivétel nélkül a vállalkozás alapítóinak lemenői – és két, szintén a Ziegler családdhoz kötődő holdingtársasághoz tartozik⁷. A Ziegler tevékenységének jelentős részét a költöztetési szolgáltatások teszik ki, amelyeket 2003 decemberéig a vállalkozás egyik részlege nyújtott, 2003 decembere óta pedig a Ziegler-csoport részét képező külön társaság, a Ziegler Relocation SA (korábban Euro Time) nyújt⁸.

7. A nemzetközi költöztetési szolgáltatások belga piacán a bizottsági vizsgálatok eredménye szerint 1984 és 2003 között kartell állt fenn, amelyben tíz költöztető társaság⁹ vett részt különböző időtartamokban¹⁰ és különböző mértékben.

8. A vitatott határozatban a Bizottság megállapította, hogy az említett kartell esetében egy egységes és folyamatos jogsértésben megnyilvánuló átfogó kartellről volt szó¹¹, amely összesen három különböző típusú megállapodáson alapult¹²:

- az árakra vonatkozó megállapodásokon, amelyekben a részt vevő költöztető társaságok az ügyfelek részére nyújtott szolgáltatásaikért járó díjakban állapodtak meg;
- az elutasított ajánlatok vagy az ajánlattételtől való tartózkodás esetén pénzügyi kompenzációt nyújtó rendszerre (*jutalékok*) vonatkozó megállapodásokon; a nemzetközi költöztetésre vonatkozó megbízást megszerző vállalkozás versenytársai ennek révén bizonyos mértékű pénzügyi kártérítést kaptak, függetlenül attól, hogy maguk is tettek-e ajánlatot a megbízásra, vagy sem; az említett jutalékokat az ügyfelek fizették meg észrevétlenül a költöztetési szolgáltatások végső árában;

5 — A Törvényszék T-199/08. sz., Ziegler kontra Bizottság ügyben 2011. június 16-án hozott ítélete (EBHT 2011., II-3507. o.).

6 — Lásd ezzel kapcsolatban a C-429/11. P. sz., Gosselin Group kontra Bizottság és társai ügyet, a C-440/11. P. sz., Bizottság kontra Stichting Administratiekantoort Portielje és társai ügyet, valamint a C-444/11. P. sz., Team Relocations és társai kontra Bizottság ügyet. Továbbá a C-441/11. P. sz., Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyben 2012. május 24-én, a C-440/11. P. sz., Bizottság kontra Stichting Administratiekantoort Portielje és társai ügyben pedig 2012. november 29-én ismerttem indítványomat. A C-441/11. P. sz., Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyben a Bíróság 2012. december 6-án hozott ítéletet.

7 — A megtámadott ítélet 3. pontja.

8 — A megtámadott ítélet 2. pontja.

9 — Az Allied Arthur Pierre, a Compas, a Coppens, a Gosselin, az Interdean, a Mozer, a Putters, a Team Relocations, a Transworld és a Ziegler (lásd például a vitatott határozat (345) preambulumbekendését).

10 — Ezen időszakok három hónap és több mint 18 év között voltak.

11 — Lásd különösen a vitatott határozat (307), (314) és (345) preambulumbekendését.

12 — Lásd ezzel kapcsolatban a vitatott határozat (121) preambulumbekendését, valamint a megtámadott ítélet 10. és 13–15. pontját.

- a piac hamis árajánlatok (*látszatárajánlatok*) rendszere révén való felosztására vonatkozó megállapodásokon; a látszatárajánlatot az ügyfélnek vagy a költöző személynek olyan költöztető társaság tette, amely nem szándékozott a költöztetést végrehajtani; e célból a vállalkozás megjelölte versenytársainak azon árat, biztosítási díj-mértéket és raktározási költségeket, amelyekben a fiktív szolgáltatást számlázniuk kellett.

9. Míg a jutalékokra és látszatárajánlatokra vonatkozó megállapodásokat a kartell teljes időtartama alatt (1984-től 2003-ig) alkalmazták, addig az árakra vonatkozó megállapodások 1990 májusát követő végrehajtása nem volt bizonyítható¹³.

10. Az általa megállapított tényállásból a Bizottság a vitatott határozatban arra a következtetésre jutott, hogy a részt vevő vállalkozások „Belgiumban a nemzetközi költöztetési szolgáltatások árának közvetlen és közvetett rögzítésével, a piac egy részének egymás közötti felosztásával, valamint a közbeszerzési eljárás manipulálásával” különböző időszakokban megsértették az EK 81. cikk (1) bekezdését és az EGT-Megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését¹⁴.

11. A vitatott határozatot összesen 31 jogi személynek kézbesítették, amelyekre a Bizottság részben külön, részben egyetemlegesen különböző mértékű bírságokat¹⁵ szabott ki a jogsértés miatt. A bírságok összegének kiszámításához a Bizottság a vitatott határozatban a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatásában rögzített módszert használta.

12. A Bizottság által a vitatott határozat 1. cikkének j) pontjában tett megállapítások szerint a Ziegler 1984. október 4-től 2003. szeptember 8-ig, vagyis annak teljes időtartama alatt részt vett az átfogó kartellben. A vállalkozásra ezért – egyetemleges felelősség megállapítása nélkül – a vitatott határozat 2. cikkének l) pontja szerint 9,2 millió euró bírságot szabtak ki.

13. A vitatott határozattal szemben annak több címzettje első fokon a Törvényszék előtt kért jogvédelmet megsemmisítés iránti kereset útján¹⁶.

14. A Ziegler által 2008. június 3-án indított keresetet a Törvényszék a megtámadott ítélettel 2011. június 16-án a költségek megfizetésére való kötelezés mellett elutasította¹⁷.

III – A Bíróság előtti eljárás

15. 2011. augusztus 25-i beadványával a Ziegler benyújtotta a jelen fellebbezést. Abban azt kéri, hogy a Bíróság

- nyilvánítsa fellebbezését elfogadhatónak és megalapozottnak;
- helyezze hatályon kívül a Törvényszék ítéletét, és maga döntsön az annak alapjául szolgáló jogvitában;

13 — Lásd ezzel kapcsolatban a vitatott határozat (123)–(153) preambulumbekzdését.

14 — A vitatott határozat 1. cikke.

15 — Az egyes bírságok összege 1500 euró és 9 200 000 euró között volt.

16 — A megtámadott ítélet mellett lásd ezzel kapcsolatban a Törvényszék négy további ítéletét, a T-204/08. és T-212/08. sz., Team Relocations és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2011. június 16-án hozott ítéletét (EBHT 2011., II-3569. o.); a T-208/08. és T-209/08. sz., Gosselin Group és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2011. június 16-án hozott ítéletét (EBHT 2011., II-3639. o.); a T-210/08. sz., Verhuizingen Coppens kontra Bizottság ügyben 2011. június 16-án hozott ítéletét (EBHT 2011., II-3713. o.) és a T-211/08. sz., Putters International kontra Bizottság ügyben 2011. június 16-án hozott ítéletét (EBHT 2011., II-3729. o.).

17 — Nem járt továbbá sikerrel a Ziegler által a vitatott határozat 2. cikke végrehajtásának felfüggesztése és a bankgarancia-nyújtási kötelezettség alóli mentesítés iránt előterjesztett kérelem sem; lásd az Elsőfokú Bíróság elnökének a T-199/08. R. sz., Ziegler kontra Bizottság ügyben 2009. január 15-én hozott végzését (az EBHT-ban nem tették közzé) és a Bíróság elnökének a C-113/09 P. (R). sz., Ziegler kontra Bizottság ügyben 2010. április 30-án hozott végzését (az EBHT-ban nem tették közzé).

- adjon helyt az első fokon előterjesztett kérelmeinek, és ennek következtében semmisítse meg a vitatott határozatot, másodlagosan törölje a fellebbezőre e határozatban kirótt bírságot, vagy ehhez képest másodlagosan jelentősen csökkentse e bírságot;
- a Bizottságot kötelezze az első- és a másodfokú eljárásban felmerült költségek viselésére.

16. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság

- a Törvényszék indokolása bizonyos részeinek megváltoztatása mellett utasítsa el a fellebbezést,
- másodlagosan utasítsa el a megsemmisítés iránti keresetet, és
- a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

17. A Bíróság a fellebbezést az eljárás írásbeli szakaszában, valamint a 2012. október 24-i tárgyaláson vizsgálta meg.

IV – Értékelés

18. A Ziegler fellebbezésében négy jogalapra hivatkozik, amelyek a tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettségével, a bírság összegének kiszámításával és a Bizottság pártatlanságának követelményével kapcsolatos különféle jogkérdésekkel foglalkoznak.

A – Előzetes kérdések

19. A Ziegler által hivatkozott jogalapok érdemi vizsgálata előtt két előzetes kérdést kell megvizsgálni, amelyek közül az egyik a Bizottság érvelése egyes részeinek elfogadhatóságával, a másik pedig a Ziegler érvelése bizonyos vonatkozásainak elfogadhatóságával kapcsolatos.

1. A Bizottság által az ítélet indokolása egyes részeinek megváltoztatása iránt előterjesztett kérelem elfogadhatóságáról

20. Az első és második jogalap tekintetében a Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság a megtámadott ítélet helybenhagyása mellett a Törvényszék által felsorolt egyes indokokat más indokokkal helyettesítse (franciául: „*substitution de motifs*”). A Bizottság különösen az első jogalap tekintetében úgy véli, hogy a Törvényszék által feltételezett piacmeghatározási kötelezettség nem áll fenn. A második jogalap tekintetében a Bizottság többek között vitatja, hogy a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás a bírságot kiszabó határozatok indokolásával szemben támasztott követelmények általános szigorodását eredményezte.

21. A Ziegler e kérelmet elfogadhatatlannak tartja, mert a Bizottság érvelése pontatlan, és ezenkívül hiányzik az eljáráshoz fűződő érdeke.

22. A Ziegler első kifogásával kapcsolatban elegendő rámutatni arra, hogy a válaszbeadványból kellő egyértelműséggel kiderül, hogy a Bizottság a megtámadott ítélet indokolásának mely részeit kívánja megváltoztatni, és a Törvényszék által megfogalmazott indoklás helyett milyen indokolást tartana megfelelőnek. A Ziegler álláspontjával szemben ehhez nincs szükség a Bizottság konkrét szövegjavaslatára.

23. A második kifogással kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a Bíróság a Bizottság bizonyos, az ítélet indokolásának megváltoztatása iránti kérelmeit korábban már valóban elfogadhatatlannak tekintette az eljáráshoz fűződő megfelelő érdek hiányában¹⁸. Az eljáráshoz fűződő érdek e tekintetben mind a privilegizált, mind a nem privilegizált fellebbezőkre vonatkozó követelménye¹⁹ megköveteli, hogy eredményessége esetén a fellebbezés alkalmas legyen arra, hogy az azt benyújtó félnek előnyt biztosítson²⁰.

24. Ez az ítélet indokolásának megváltoztatása iránti kérelmek elfogadhatatlanságával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat azonban csak olyan esetekre vonatkozik, amelyekben a Bizottság maga nyújt be fellebbezést vagy csatlakozó fellebbezést²¹, illetve amelyekben a Bíróságtól a Törvényszék indokolásával kapcsolatos – vélt – téves jogalkalmazás kijavítását kéri, holott ez egyáltalán nem képezi a fellebbezési eljárás tárgyát²².

25. A jelen ügyben más a helyzet: a Bizottság nem nyújtott be (csatlakozó) fellebbezést, és a Bíróság elé terjesztett beadványaiban és szóbeli érveléseiben – egy még megemlíthető kivételtől eltekintve²³ – nem terjeszkedett túl a Ziegler által benyújtott fellebbezés tárgyán sem. Ellenkezőleg, a Bizottság lényegében éppen arra szorítkozott, hogy a Törvényszék ítéletét megvédje a Ziegler téves jogalkalmazással kapcsolatos kifogásaival szemben. E pertárgy tekintetében kérte az ítélet indokolásának megváltoztatását a rendelkező rész helybenhagyása mellett.

26. Ilyen körülmények között az állandó ítélkezési gyakorlat szerint elfogadható az ítélet indokolásának a fellebbezési eljárásban történő megváltoztatása²⁴, függetlenül attól, hogy azt a Bíróság saját kezdeményezésére végzi-e el, vagy hogy ennek során a felek egyikének „kérelmére” vagy „indítványára” jár-e el. A Bíróság nem kötheti magát kizárólag a fellebbező által az állítása alátámasztására felhozott érvekhez, mivel egyébként adott esetben arra kényszerülne, hogy határozatát téves jogi megállapításokra alapítsa²⁵. A megtámadott ítélet jogi szempontból téves indokolásának megváltoztatása útján a Bíróság eljárásgazdaságossági szempontból megfelelő módon tehet eleget a jog tiszteletben tartásának a Szerződések értelmezése és alkalmazása során történő biztosításával kapcsolatos feladatának (az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második mondata).

18 — A C-501/06. P., C-513/06. P., C-515/06. P. és C-519/06. P. sz., GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai egyesített ügyekben 2009. október 6-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-9291. o.) 23–26. pontja, és a C-329/09. P. sz., Iride kontra Bizottság ügyben 2011. december 21-én hozott ítélet 48–51. pontja.

19 — A 18. lábjegyzetben hivatkozott GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 23–26. pontja, és a C-27/09. P. sz., Franciaország kontra People's Mojahedin Organization of Iran ügyben 2011. december 21-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-13427. o.) 43–50. pontja.

20 — A C-19/93. P. sz., Rendo és társai kontra Bizottság ügyben 1995. október 19-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-3319. o.) 13. pontjának utolsó mondata; a C-550/07. P. sz., Akzo Nobel Chemicals és Akros Chemicals kontra Bizottság ügyben („Akzo és Akros”-ügy) 2010. szeptember 14-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-8301. o.) 22. és 23. pontja; a 18. lábjegyzetben hivatkozott GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 23. pontja, és a 19. lábjegyzetben hivatkozott Franciaország kontra People's Mojahedin Organization of Iran ügyben hozott ítélet 43. pontja.

21 — A 18. lábjegyzetben hivatkozott GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 15. pontja.

22 — A 18. lábjegyzetben hivatkozott Iride kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 48. pontja.

23 — Lásd ezzel kapcsolatban a jelen indítvány lenti 27. pontját.

24 — A C-71/09. P., C-73/09. P. és C-76/09. P. sz., Comitato „Venezia vuole vivere” és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2011. június 9-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-4727. o.) 118. pontja, valamint a C-465/09. P–C-470/09. P. sz., Diputación Foral de Vizcaya kontra Bizottság egyesített ügyekben 2011. június 9-én hozott ítélet 171. pontja; ugyanebben az értelemben a C-30/91. P. sz., Lestelle kontra Bizottság ügyben 1992. június 9-én hozott ítélet (EBHT 1992., I-3755. o.) 27. és 28. pontja, a C-93/02. P. sz., Biret International kontra Tanács ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-10497. o.) 59–65. pontja, valamint a C-120/06. P. és C-121/06. P. sz., FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 9-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-6513. o.) 187. pontja.

25 — Ebben az értelemben a C-470/02. P. sz., UER kontra M6 és társai ügyben 2004. szeptember 27-én hozott végzés (az EBHT-ban nem tették közzé) 69. pontja, valamint a C-514/07. P., C-528/07. P. és C-532/07. P. sz., Svédország kontra API és Bizottság egyesített ügyekben 2010. szeptember 21-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-8533. o.) 65. pontja.

27. Egyedül a Bizottság 40 millió eurós küszöbértékkal kapcsolatos megállapításai igényelnek eltérő megítélést. A megtámadott ítélet azon része ugyanis, amelyben a Törvényszék e kérdéssel foglalkozik²⁶, a fellebbezési eljárásban *nem* képezi a Ziegler által hivatkozott jogalapok tárgyát²⁷. Ennélfogva a Bizottság sem kérheti az ítélet e része indokolásának megváltoztatását.

28. E kivételtől eltekintve azonban elfogadhatók a Bizottságnak az ítélet indokolásának megváltoztatása iránti kérelmei. Azok megalapozottságával kapcsolatban a megfelelő helyen foglalkozok majd állást a Ziegler jogalapjainak vizsgálata keretében.

29. Ha valóban ki kell cserélni a megtámadott ítélet indokolásának egyes részeit, ez a Bizottság álláspontjával ellentétben nem a fellebbezés elfogadhatatlanságát, hanem annak megalapozatlanságát eredményezi²⁸, mert ennyiben a Ziegler által a megtámadott ítélettel szemben hivatkozott jogalapok hatástalanok (franciául: „*inopérant*”) lesznek²⁹.

2. A Bizottság azon kifogásáról, hogy a Ziegler a közigazgatási eljárásban nem vonta kétségbe a kereskedelem érzékelhető érintettségének fennállását

30. A Bizottság beadványaiban több helyen hangsúlyozza, hogy a Ziegler a közigazgatási eljárásban nem vonta kétségbe a tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettségének fennállását, hanem csak a bírósági eljárásban emelt ezzel kapcsolatban kifogást.

31. Pergazdaságossági szempontból az ilyen magatartás kétségtelenül rendkívül sajnálatos. Jogi szempontból azonban az nem kifogásolható. Nem létezik ugyanis olyan uniós jogi jogszabály, amely a kartelljogi közigazgatási eljárásban fel nem hozott kifogások érvényesíthetőségének megszűnéséhez vezetne³⁰. Ennélfogva elfogadható a Zieglernek a kereskedelem érzékelhető érintettségével kapcsolatos érve.

B – A fellebbezés érdemi értékelése

32. A vitatott határozat meghozatalára a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése előtt került sor. Ezért annak jogi értékelése szempontjából még az európai Szerződések rendelkezéseinek a Nizzai Szerződés szerinti változata irányadó, mégpedig az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt kartelltilalom és az EK 253. cikk szerinti indokolási kötelezettség. Az alábbi megállapítások azonban minden további nélkül irányadók az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésére és az EUMSZ 296. cikk második bekezdésére is.

1. A tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettségéről (első jogalap)

33. A Ziegler első jogalapja a megtámadott ítélet 64–74. pontját érinti, amely pontokban a Törvényszék azon kérdéssel foglalkozik, hogy a költöztetési kartell érinthette-e a tagállamok közötti kereskedelmet.

26 — A megtámadott ítélet 56–63. pontja.

27 — A fellebbező a megtámadott ítélet közvetlen ezt követő, a 64–74. pontban foglalt részét kifogásolja, amely nem a 40 millió eurós küszöbértékkal, hanem a piaci részesedéssel kapcsolatos 5%-os küszöbértékkal foglalkozik (lásd ezzel kapcsolatban az első joglapot).

28 — A C-76/01. P. sz., Eurocoton és társai kontra Tanács ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-10091. o.) 52. pontja, a C-203/07. P. sz., Görögország kontra Bizottság ügyben 2008. november 6-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-8161. o.) 42. és 43. pontja, valamint a C-520/09. P. sz., Arkema kontra Bizottság ügyben 2011. szeptember 29-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-8901. o.) 31. pontja.

29 — A C-35/92. P. sz., Parlament kontra Frederiksen ügyben 1993. március 18-án hozott ítélet (EBHT 1993., I-991. o.) 31. pontja, a 24. lábjegyzetben hivatkozott FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 187–189. pontja, és a 19. lábjegyzetben hivatkozott Franciaország kontra People's Mojahedin Organization of Iran ügyben hozott ítélet 79. pontja.

30 — A C-407/08. P. sz., Knauf Gips kontra Bizottság ügyben 2010. július 1-jén hozott ítélet (EBHT 2010., I-6371. o.) 89–91. pontja.

34. Az EK 81. cikk (1) bekezdése ugyanis csak abban az esetben tiltja a vállalkozások közötti versenyellenes megállapodást, ha az „hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre”. Ez az úgynevezett, a „*határon átnyúló jellegre vonatkozó záradék*” a nemzeti versenyjog és az uniós versenyjog hatálya közötti elhatárolást szolgálja³¹.

35. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a megállapodás által a tagállamok közötti kereskedelemre ténylegesen vagy potenciálisan gyakorolt hatás „nem lehet jelentéktelen”³², vagyis a kereskedelem esetleges érintettségének „érzékeltetőnek” kell lennie³³.

36. 2004. évi iránymutatásában a Bizottság az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatára támaszkodva bizonyos szempontokat határozott meg, amelyek alapján megállapítható, hogy a vállalkozások közötti megállapodás érzékeltető hatással lehet-e a tagállamok közötti kereskedelemre. E szempontok közé tartozik nem utolsósorban a vállalkozások közötti megállapodásban részes felek összesített piaci részesedésének tekintetében megállapított 5%-os küszöbérték is az e megállapodás által érintett piacokon³⁴ (a továbbiakban többek között: 5%-os kritérium).

37. Ezen 5%-os kritérium értelmezése és alkalmazása során a Törvényszék a Ziegler véleménye szerint különféle hibákat követett el.

a) Annak szükségességéről, hogy az 5%-os kritérium alkalmazása előtt előbb meg kell határozni az érintett piacot (az első jogalap első része)

38. A fellebbező az első jogalap első része keretében elsősorban azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen „mentesítette” a Bizottságot a piac 5%-os kritériumra tekintettel történő meghatározásának kötelezettsége alól.

39. E kifogás háttérül a Törvényszék által a megtámadott ítélet 66–72. pontjában kifejtettek szolgálnak. E pontokban a Törvényszék mindenekelőtt azon megfontolásból indul ki, hogy a piaci részesedés kiszámítása logikai előfeltételként megköveteli e piac meghatározását, és hogy a Bizottság a 2004. évi iránymutatásának 55. pontjában az 5%-os kritérium szempontjából pontosan a piac ilyen meghatározására vállalt kötelezettséget³⁵. A Törvényszék ezt követően megállapítja, hogy a Bizottság nem tartotta be e kötelezettséget, mert nem határozta meg a piacot³⁶. A jelen ügy körülményei között azonban a Törvényszék véleménye szerint a Bizottság mégis „jogilag megkövetelt módon bizonyította”³⁷ az 5%-os küszöbérték átlépését. A Törvényszék e következtetése szempontjából a Törvényszék azon véleménye bírt döntő jelentőséggel, hogy a Bizottság „elég részletesen bemutatta a kérdéses ágazatot, ideértve a kínálatot, a keresletet és a földrajzi kiterjedést is”³⁸. A Bizottság ezért „kivételesen” támaszkodhatott az 5%-os kritériumra, anélkül hogy kifejezetten meghatározta volna a 2004. évi iránymutatása értelmében vett piacot³⁹.

31 — Az 56/64. és 58/64. sz., Consten és Grundig kontra Bizottság egyesített ügyekben 1966. július 13-án hozott ítélet (EBHT 1966., 322., 389. o.); a 6/73. és 7/73. sz., Commercial Solvents kontra Bizottság egyesített ügyekben 1974. március 6-án hozott ítélet (EBHT 1974., 223. o.) 31. pontja; a C-475/99. sz. Ambulanz Glöckner ügyben 2001. október 25-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-8089. o.) 47. pontja és a C-238/05. sz. Asnef-Equifax-ügyben 2006. november 23-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-11125. o.) 33. pontja.

32 — A C-215/96. és C-216/96. sz., Bagnasco és társai egyesített ügyekben 1999. január 21-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-135. o.) 60. pontja; a 31. lábjegyzetben hivatkozott Ambulanz Glöckner ügyben hozott ítélet 48. pontja; a 31. lábjegyzetben hivatkozott Asnef-Equifax-ügyben hozott ítélet 34. pontja; a C-49/07. sz. MOTOE-ügyben 2008. július 1-jén hozott ítélet (EBHT 2008., I-4863. o.) 39. pontja, valamint a C-125/07. P., C-133/07. P., C-135/07. P. és C-137/07. P. sz., Erste Group Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. szeptember 24-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-8681. o.) 36. pontja.

33 — A 31. lábjegyzetben hivatkozott Asnef-Equifax-ügyben hozott ítélet 35. pontja, és a 32. lábjegyzetben hivatkozott Erste Group Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 37., 46. és 66. pontja.

34 — A 2004. évi iránymutatás 52. pontjának a) alpontja és 53. pontja.

35 — A megtámadott ítélet 66. és 67. pontja.

36 — A megtámadott ítélet 68. pontja.

37 — A megtámadott ítélet 69. pontja.

38 — A megtámadott ítélet 70. pontja.

39 — A megtámadott ítélet 72. pontja.

40. A Ziegler arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet e tekintetben nincs megfelelően indokolva, és mindenesetre az ítélet indokolása ellentmondásos és tartalmi szempontból helytelen.

41. A következőkben először az indokolási kötelezettség megsértésével kapcsolatos kifogással foglalkozom (lásd nyomban az i. pontot), mielőtt a piac 5%-os kritériummal összefüggő meghatározásával szemben támasztott jogi követelmények részletezésébe bocsátkoznék (lásd a lenti ii. pontot), és mielőtt röviden a Ziegler által állított tartalmi jellegű piacmeghatározási hiányosságokkal foglalkoznék (lásd a lenti iii. pontot).

i) Az ítélet hiányos és ellentmondásos indokolásával kapcsolatos kifogásról

42. A Ziegler mindenekelőtt azt kifogásolja, hogy a Törvényszék semmilyen módon nem indokolta, hogy miért „mentesítette” a Bizottságot a piac 5%-os kritériumra tekintettel történő meghatározásának kötelezettsége alól. Az ítélet indokolása mindenesetre ellentmondásos.

43. A Bizottság véleményétől eltérően e kifogás a fellebbezőnek a piacmeghatározással kapcsolatos tartalmi kifogásai mellett önálló jelentőséggel bír. Ugyanis függetlenül attól, hogy a Törvényszék *tartalmi szempontból* helyes vagy pedig túl magas követelményeket támasztott-e a piac meghatározásával szemben, ítéletét *alaki szempontból* megfelelően kell indokolnia: be kell mutatnia azokat az indokokat, amelyek az elsőfokú határozat szempontjából véleménye szerint jelentőséggel bírtak.

44. A Törvényszék ítéleteinek indokolásával kapcsolatos kötelezettsége a Bíróság alapokmánya 53. cikkének első bekezdésével összefüggésben értelmezett 36. cikkéből következik. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az ítélet indokolásából világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a Törvényszék érvelésének oly módon, hogy lehetővé tegye az érdekeltek számára, hogy megismerjék a hozott határozat indokait, és a Bíróságnak, hogy a bírósági felülvizsgálatot gyakorolja⁴⁰. A Törvényszék ítéletének indokolása ellentmondásos sem lehet⁴¹.

45. Első pillantásra valóban úgy néz ki, hogy a Törvényszék a jelen ügyben jelentős ellentmondásokba bonyolódott. A Törvényszék ugyanis az 5%-os kritérium alkalmazásával kapcsolatban egyrészt hiányolja a piac meghatározását a vitatott határozatból⁴², másrészt megállapítja, hogy „a Belgiumban nyújtott nemzetközi költöztetési szolgáltatások[ra]” való hivatkozásával a Bizottság „elég részletesen bemutatta a kérdéses ágazatot, ideértve a kínálatot, a keresletet és a földrajzi kiterjedést is”⁴³. A Törvényszék ezenkívül kötelezőnek tekinti ugyan a piacnak az 5%-os kritérium alkalmazására tekintettel történő meghatározását, úgy véli azonban, hogy a Bizottság a jelen ügyben támaszkodhatott ezen 5%-os kritériumra, „anélkül hogy kifejezetten meghatározta volna [...] [a] piacot”⁴⁴.

40 — A C-259/96. P. sz., Tanács kontra de Nil és Impens ügyben 1998. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-2915. o.) 32. és 33. pontja, a C-202/07. P. sz., France Télécom kontra Bizottság ügyben 2009. április 2-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-2369. o.) 29. pontja és a C-280/08. P. sz., Deutsche Telekom kontra Bizottság ügyben 2010. október 14-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-9555. o.) 136. pontja.

41 — A Törvényszék ítéletei indokolásának az ellentmondásosság szempontjából történő felülvizsgálatával kapcsolatos példák találhatók többek között a C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítélet (EBHT 1999., I-4125. o.) 202. pontjában és a C-380/09. P. sz., Melli Bank kontra Tanács ügyben 2012. március 13-án hozott ítélet 41. pontjában; lásd ezenkívül a C-47/07. P. sz., Masdar (UK) kontra Bizottság ügyben 2008. december 16-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-9761. o.) 76. pontját is.

42 — A megtámadott ítélet 68. pontja.

43 — A megtámadott ítélet 70. pontja.

44 — A megtámadott ítélet 72. pontja.

46. Közelebből szemügyre véve azonban a Törvényszék itt csak ügyetlenül fejezte ki magát. Az ítélet szóban forgó részének átfogó összefüggéseiből ugyanis kellő egyértelműséggel kiderül, hogy a vitatott határozat tartalmazza a piac Bizottság általi bemutatását („a Belgiumban nyújtott nemzetközi költöztetési szolgáltatások”), és hogy a Törvényszék e bemutatást elegendőnek tekinti ahhoz, hogy az a piac tényleges meghatározásának minősüljön, és felhasználható legyen az 5%-os kritérium alkalmazásának alapjaként. A jóindulatú olvasat szerint tehát a Törvényszék e kérdéssel kapcsolatos megállapításai a látszat ellenére nem ellentmondásosak.

47. A Törvényszék megállapításaiból egyébként az is kellő egyértelműséggel kiderül, hogy a Törvényszék miért tekintett el „kivételesen” attól, hogy „elutasítsa” a Bizottság 5%-os kritériummal kapcsolatos megállapításait. Végző soron ugyanis a Törvényszék abból indult ki, hogy az érintett ágazatnak a vitatott határozatban foglalt bemutatása az 5%-os kritérium alkalmazásához szükséges valamennyi információt tartalmazta, és így az a Törvényszék által tulajdonképpen szükségesnek tekintett piacmeghatározással egyenértékű volt.

48. Az ítélet hiányos és ellentmondásos indokolásával kapcsolatos kifogást tehát el kell utasítani.

ii) A piac meghatározásával szemben támasztott jogi követelményekről

49. A fellebbező ezenfelül azt is kifogásolja, hogy a vitatott határozat a Törvényszék által kifejtettekkel szemben nem tartalmazza az érintett szolgáltatások és az érintett piac pontos meghatározását, mivel az „ágazat” („a Belgiumban nyújtott nemzetközi költöztetési szolgáltatások”) pusztán bemutatása nem azonos az érintett piac teljes értékű meghatározásával.

50. Ezzel kapcsolatban először meg kell jegyezni, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében vett, határon átnyúló jellegre vonatkozó feltétel alapján a piac meghatározását egyáltalán nem kell minden esetben elvégezni. A tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettsége ugyanis a piac meghatározása nélkül is bizonyítható, például akkor, ha jelek utalnak arra, hogy a vállalkozások magatartása arra irányul, hogy megakadályozzák a más tagállamokba történő jelentős mennyiségű kivitelt vagy a más tagállamokból történő jelentős mennyiségű behozatalt⁴⁵.

51. Ha valamely versenyhatóság vagy bíróság mindazonáltal kifejezetten az 5%-os kritériumra támaszkodik a kereskedelem határon átnyúló jellegre vonatkozó feltétel értelmében vett érintettsége érzékelhetőségének bizonyítása érdekében, a piac meghatározása nem nélkülözhető. Az érintett piac előzetes meghatározása nélkül ugyanis nincs lehetőség a piaci részesedések meghatározására. A Törvényszék e tekintetben helyesen fejtette ki, „hogy a piaci részesedés kiszámítása logikai előfeltételként megköveteli e piac meghatározását”⁴⁶.

52. Amint azt a Bizottság mindazonáltal helyesen hangsúlyozza, az érintett piacnak az 5%-os kritérium alkalmazására tekintettel történő bemutatását nem feltétlenül ugyanolyan részletességgel kell elvégezni, mint a piac meghatározását, amely a versenytárs vállalkozások magatartásának értékelésére szolgál. A piac meghatározásával szemben támasztott jogi követelmények sokkal inkább különbözhetnek a piacmeghatározás céljától függően. A piac meghatározásának általában annál pontosabbnak kell lennie, minél bonyolultabbak a gazdasági összefüggések, és minél kiterjedtebbek az értékelésükhöz szükséges elemzések, például az EK 82. cikk (jelenleg EUMSZ 102. cikk) szerinti piaci erőfölény fennállása vagy az azzal való visszaélés megállapítása vagy a bizonyos összefonódás-ellenőrzési eljárásokban a jövőbeli piaci fejlődésre vonatkozó, előrejelzéseken alapuló határozatok esetében.

45 — A 2004. évi iránymutatás 25. pontja.

46 — A megtámadott ítélet 66. pontja.

53. A fellebbező tehát téved, amikor úgy véli, hogy a piac meghatározása alatt minden esetben ugyanazt kell érteni, és a Bizottságnak a jelen ügyben az 5%-os kritérium alkalmazásának alapjaként ugyanolyan részletesen kellett volna bemutatnia a piacot, mint ahogyan más összefüggésben szokásos.

54. Véleményem szerint a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor megállapította, hogy „a nemzetközi költöztetési szolgáltatások belgiumi ágazat[ára]” – amely ágazat a Belgiumból és Belgiumba történő költöztetéssel kapcsolatos minden szolgáltatást felölel, függetlenül attól, hogy arra magánszemélyek, vállalkozások vagy közintézmények adnak-e megbízást⁴⁷ – való bizottsági hivatkozás elég pontosan behatárolta a jelen ügy tényállását az 5%-os kritérium alkalmazásának lehetővé tételéhez⁴⁸.

55. A Ziegler álláspontjával ellentétben a 2004. évi iránymutatásból sem következnek a jelen ügy szempontjából a piac meghatározásával szemben támasztott szigorúbb követelmények.

56. Jóllehet a 2004. évi iránymutatás – a Bizottság álláspontjától eltérően – többről szól, mint csak a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének kérdésével kapcsolatban addig kialakított ítélkezési gyakorlat kodifikációjáról. A Bizottság ugyanis ezen iránymutatásban ismerteti „az államok közötti kereskedelem érintettsége fogalmának alkalmazásával kapcsolatos módszertan[át]”⁴⁹, és bejelenti, hogy bizonyos körülmények között nem indít eljárást a vállalkozásokkal szemben, és nem szab ki bírságot rájuk⁵⁰. Ezen iránymutatás közzététele révén a Bizottság olyan kötelezettséget vállalt, amelyet a tagállamok közötti kereskedelem érintettségével kapcsolatos gazdasági ügyekben rendelkezésére álló mérlegelési jogkör gyakorlása során köteles betartani⁵¹. Alapos ok nélkül tehát nem alkalmazhat a 2004. évi iránymutatásában ismertetett módszertől eltérő módszert annak vizsgálata során, hogy az EK 81. cikk és az EK 82. cikk (jelenleg EUMSZ 101. cikk és EUMSZ 102. cikk) értelmében vett vállalkozások magatartása érezhető hatással lehet-e a tagállamok közötti kereskedelemre.

57. Tartalmi szempontból azonban a 2004. évi iránymutatás arra a nagyon is kimért kijelentésre szorítkozik, hogy az 5%-os kritérium alkalmazásához „meg kell határozni” az érintett piacot⁵². A piacmeghatározás részletességének itt vitatott kérdéséről hallgat a 2004. évi iránymutatás.

58. A Ziegler álláspontjával ellentétben a 2004. évi iránymutatásnak az érintett piac meghatározásáról szóló közleményre⁵³ való hivatkozása sem visz tovább. Ez utóbbi közlemény ugyanis szintén nem zárja ki, hogy az érintett piacokat a megoldandó versenyjogi problémától függően kisebb vagy nagyobb részletességgel határozzák meg. Az érintett piac meghatározásáról szóló közlemény még azt is elismeri, hogy a piac meghatározása szorosan összefügg a követett célkitűzésekkel⁵⁴, és „a vizsgált versenyprobléma természetétől függően” eltérő eredményekhez vezethet⁵⁵. Ezzel a piac meghatározása körében elegendő teret enged a konkrét ügy körülményeihez igazított pragmatikus eljárásmodnak.

47 — A megtámadott ítélet 11. pontja és a vitatott határozat (2) preambulumbekkezdése.

48 — A megtámadott ítélet 70. pontja.

49 — A 2004. évi iránymutatás 3. pontja.

50 — A 2004. évi iránymutatás 50. pontjának utolsó és utolsó előtti mondata.

51 — Ebben az értelemben a C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben („Dansk Rørindustri” egyesített ügyek) 2005. június 28-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-5425. o.) 211. pontja; a C-167/04. P. sz., JCB Service kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 21-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-8935. o.) 207. és 208. pontja; a 28. lábjegyzetben hivatkozott Arkema kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 88. pontja, és a C-272/09. P. sz., KME és társai kontra Bizottság ügyben 2011. december 8-án hozott ítélet (EBHT 2011., I-12789. o.) 100. pontja; ugyanebben az értelemben az állami támogatások joga vonatkozásában például a C-288/96. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2000. október 5-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-8237. o.) 62. pontja; lásd továbbá – a versenyjogon kívül – a 190/82. sz., Blomefield kontra Bizottság ügyben 1983. december 1-jén hozott ítélet (EBHT 1983., 3981. o.) 20. pontját.

52 — A 2004. évi iránymutatás 55. pontja.

53 — A közösségi versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról szóló bizottsági közlemény (HL 1997. C 372., 5. o.; magyar nyelvű kiadás 8. fejezet, 1. kötet, 155. o.), amelyre a 2004. évi iránymutatás 41. lábjegyzete hivatkozik.

54 — Az érintett piac meghatározásáról szóló közlemény 10. pontja.

55 — Az érintett piac meghatározásáról szóló közlemény 12. pontja.

59. A jelenlegihez hasonló, viszonylag egyszerű ügyben egyébként alapvetően ellentétes lenne a hatékony és forráskímélő közigazgatási eljárás követelményeivel, ha a Bizottságnak a piac 5%-os kritérium alkalmazására tekintettel történő meghatározására a feltétlenül szükségesnél több forrást kellene áldoznia.

60. A fentiek alapján tehát el kell utasítani a Zieglernek a piac meghatározásával szemben támasztott jogi követelményekkel kapcsolatos érvét.

iii) Az állítólagos tartalmi jellegű piacmeghatározási hiányosságokról

61. A fellebbező végezetül arra hivatkozik, hogy az érintett szolgáltatásoknak és az érintett piacnak a Törvényszék által a jelen ügyben jóváhagyott bemutatása („a Belgiumban nyújtott nemzetközi költöztetési szolgáltatások”) tartalmi szempontból téves mind az érintett termékpiac, mind az érintett földrajzi piac meghatározását illetően.

62. A Ziegler e kifogással kifejezetten a megtámadott ítélet 71. pontját vitatja, amelyben a Törvényszék kifejti, „hogy a Bizottság megalapozottan állapította meg, hogy az érintett szolgáltatások a Belgiumban nyújtott nemzetközi költöztetési szolgáltatások voltak”, és hogy az így bemutatott piacot „a Bizottság helyesen határozta meg érintett piacként”.

63. A fellebbező az ítélet e részét érintő kritikáját többek között a nemzetközi költöztetési szolgáltatások felcserélhetőségével kapcsolatos megfontolásokra alapozza, minek körében a kínálati és a keresleti oldallal kapcsolatos megállapításokat is tesz.

64. Úgy tűnik azonban, hogy a fellebbező e tekintetben átsiklik afelett, hogy azon kérdés esetében, hogy miként alakul a kínálat és a kereslet egy bizonyos piacon, és hogy a konkrétan szóban forgó költöztetési szolgáltatások helyettesíthetők-e egymással, nem jog-, hanem ténykérdésről van szó, amelynek tárgyában a Bíróság a fellebbezési eljárásban – az elferdítés esetét kivéve, amelyre itt nem hivatkoznak – nem rendelkezik hatáskörrel⁵⁶.

65. A Törvényszéknek a piacmeghatározással kapcsolatos, itt vitatott megállapításait illetően a Ziegler által megfogalmazott kritikát ennél fogva elfogadhatatlanként el kell utasítani.

66. Összességében tehát az első jogalap első része nem elfogadható.

b) Az 5%-os küszöbérték jelen ügyben történt átlépésének bizonyításáról (az első jogalap második része)

67. Az első jogalap második részében a Ziegler másodlagosan arra hivatkozik, hogy a Törvényszék megsértette indokolási kötelezettségét és a kontradiktórius eljárás elvét, amikor megállapította, hogy a kartell résztvevőinek összesített piaci részesedése a jelen ügyben „jóval az 5%-os küszöbérték felett van”.

56 — A C-19/95. P. sz., San Marco kontra Bizottság ügyben 1996. szeptember 17-én hozott végzés (EBHT 1996., I-4435. o.) 39. pontja; a C-136/92. P. sz., Bizottság kontra Brazzelli Lualdi és társai ügyben 1994. június 1-jén hozott ítélet (EBHT 1994., I-1981. o.) 49. pontja; a C-521/09. P. sz., Elf Aquitaine kontra Bizottság ügyben 2011. szeptember 29-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-8947. o.) 68. pontja; a 24. lábjegyzetben hivatkozott Comitato „Venezia vuole vivere” kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 149. pontja, valamint a C-628/10. P. és C-14/11. P. sz., AOI és társai kontra Bizottság és társai egyesített ügyekben („AOI” egyesített ügyek) 2012. július 19-én hozott ítélet 85. pontja.

68. A fellebbező kifogása kifejezetten a megtámadott ítélet 71. pontjának utolsó két mondata ellen irányul, amely mondatokban a Törvényszék kifejti, „hogy ahhoz, hogy az 5%-os küszöbértéket ne haladják meg, a piac méretének legalább 435 millió eurónak kellene lennie”, és hozzáteszi: „Márpedig kizárólag úgy lehetne elérni az érintett piac ilyen méretét, ha sokkal tágabb piacból indulnánk ki, mint a Belgiumban nyújtott nemzetközi költöztetési szolgáltatások piaca, amely piacot azonban a Bizottság helyesen határozta meg érintett piacként.”

69. A Ziegler a Törvényszék azon megállapítását vitatja itt, hogy csak „a Belgiumban nyújtott nemzetközi költöztetési szolgáltatások” piacánál sokkal tágabb piac érheti el a 435 millió eurós méretet. A Törvényszék e megállapítása a Ziegler véleménye szerint egyáltalán nem megalapozott, és az annak alapjául szolgáló feltételezések ezenfelül véleménye szerint az elsőfokú eljárásban nem képezték a felek közötti kontradiktórius vita tárgyát.

70. Egyik kifogás sem elfogadható.

71. Az egyértelmű dolgok nem igényelnek részletesebb magyarázatot. Ez a helyzet az ítélet itt vitatott részével. Magától értetődik, hogy a kartell résztvevői csak akkor rendelkezhetnek csekélyebb piaci részesedéssel, ha – az adott vállalkozások tekintetében megállapított forgalom alapulvétele mellett – jelentősen nagyobb piacméretet feltételezünk. Ezért a Törvényszék által elvégzett számítás, amely szerint az érintett piac méretének 435 millió eurónak kellene lennie ahhoz, hogy a kartell résztvevőinek piaci részesedése kétjegyű értékekről (a Törvényszék megállapításai szerint csaknem 30%-ról⁵⁷) 5%-ra süllyedjen, nem igényelt részletesebb indokolást.

72. A Törvényszék számításának alapjául szolgáló számokat a Ziegler állításával ellentétben megvitatták a felekkel. Azok a Törvényszék elsőfokú eljárásban feltett kérdéseire a Bizottság által adott írásbeli válaszból származnak⁵⁸, amellyel kapcsolatban a Ziegler bármikor állást foglalhatott. A megtámadott ítéletből kiderül ezenfelül, hogy a Törvényszék az elsőfokú tárgyaláson kifejezetten éppen e kérdéskörhöz kapcsolódó kérdéseket intézett a Zieglerhez⁵⁹.

73. A fellebbező ezzel összefüggésben helytelenül hivatkozik arra, hogy a Bizottság számai nem megbízhatók. Jóllehet a Törvényszék a megtámadott ítélet másik részében a Bizottság által elkövetett olyan értékelési hibát állapított meg, amely hatással van a piac méretének kiszámítására⁶⁰. Ebből azonban nem vonható le az az általános következtetés, hogy a Bizottság számai általánosságban használhatatlanok.

74. A Bizottság által megállapított adatok helytállósága és megbízhatósága tekintetében mindenesetre a tények megállapításával és a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos kérdésről van szó, amelyet – az elferdítés esetét kivéve – a Bíróság fellebbviteli fórumként nem vizsgál felül⁶¹. Mivel a Ziegler nem emelt a tények vagy bizonyítékok elferdítésével kapcsolatos kifogást, a vállalkozásnak el kell fogadnia a Törvényszék által a megtámadott ítéletben elvégzett tényállás-megállapítást és bizonyítékmérlegelést.

75. Az előzőekben kifejtettekből az következik, hogy az első jogalap második része sem elfogadható.

57 — A megtámadott ítélet 71. pontjának harmadik mondata.

58 — A Bizottság 2010. március 22-i beadványának 15. pontja a Belgiumban nyújtott nemzetközi költöztetési szolgáltatások piacának teljes méretét 67,5 millió euróban állapítja meg, ha a költöztető társaságok által alvállalkozóként elért forgalmat figyelmen kívül hagyjuk.

59 — Lásd a megtámadott ítélet 71. pontját: „Harmadszor a Törvényszék kérdéseire válaszolva a tárgyaláson maga a felperes is megállapította, [...]”

60 — A megtámadott ítélet 71. pontjában a Törvényszék kifejezetten a Bizottság által a piac méretével kapcsolatban megállapított számok helyesbítését végzi el, amely helyesbítés az alvállalkozóként nyújtott költöztetési szolgáltatások kétszeres figyelembevételével függ össze.

61 — Lásd ezzel kapcsolatban az 56. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

c) Annak kérdéséről, hogy az 5%-os küszöbérték átlépése elegendő-e a kereskedelem érzékelhető érintettségének megállapításához (az első jogalap harmadik része)

76. Az első jogalap szintén másodlagosan hivatkozott harmadik részével a Ziegler kifejezetten a megtámadott ítélet 73. pontját vitatja, amely a következőképpen szól:

„Végül, ahogyan a Bizottság helyesen kiemelte, a 2004. évi iránymutatás (53) bekezdésében foglalt pozitív vélelem keretében annak bizonyításához, hogy a tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető jellegű, elegendő, ha a két vagylagos feltétel közül az egyik teljesül.”

77. A fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék az ítélet e részében tévesen alkalmazta a jogot, mert a tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettségét kizárólag abból a körülményből vezette le, hogy a kartell résztvevőinek összesített piaci részesedése átlépi az 5%-os küszöbértéket. Ez a Ziegler álláspontja szerint sem az ítélkezési gyakorlattal, sem a 2004. évi iránymutatás 53. pontjával nem egyeztethető össze.

78. Helytálló, hogy a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének kérdését a konkrét ügy összes releváns körülményére figyelemmel kell vizsgálni. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis ahhoz, hogy valamely vállalkozások között létrejött megállapodás alkalmas legyen arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelmet befolyásolja, lehetővé kell tennie, hogy objektív jogi vagy ténybeli elemek összessége alapján kellő valószínűséggel előre lehessen látni, hogy a tagállamok közötti kereskedelmi forgalomra közvetlenül vagy közvetve, ténylegesen vagy potenciálisan hatást gyakorolhat oly módon, hogy az alkalmas a tagállamok közötti egységes piac célkitűzései elérésének akadályozására⁶².

79. A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége általában abból fakad, hogy több olyan tényező áll fenn együttesen, amelyek külön-külön nem lennének szükségszerűen meghatározók⁶³. Ez természetesen nem zárja ki, hogy a konkrét esetben a mérlegelendő jogi és ténybeli körülmények összességéből egyetlen szempont – mégpedig a piaci részesedés 5%-os küszöbértékének egyértelmű átlépése – kristályosodik ki meghatározó szempontként, amely már önmagában véve megfelelő valószínűséggel utal a tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettségére⁶⁴.

80. A jelen ügyben azonban végső soron megválaszolatlanul maradhat a kérdés, hogy kifejezetten az 5%-os kritérium teljesülése önmagában véve indokolhatta-e annak feltételezését, hogy fennállt a tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettségének veszélye. Amint azt ugyanis a Bizottság helyesen hangsúlyozza, a költöztetési kartellt két további ismérv is jellemezte, amelyek alapján a Törvényszék – a piaci részesedés 5%-os küszöbértékének átlépésétől függetlenül is – megállapíthatta a kereskedelem érzékelhető érintettségét.

62 — Az 5/69. sz. Völk-ügyben 1969. július 9-én hozott ítélet (EBHT 1969., 295. o.) 5. pontja; az 1/71. sz. Cadillon-ügyben 1971. május 6-án hozott ítélet (EBHT 1971., 351. o.) 6. pontja; a 42/84. sz., Remia és társai kontra Bizottság ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet (EBHT 1985., 2545. o.) 22. pontja; a 32. lábjegyzetben hivatkozott Bagnasco és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 47. pontja; a 31. lábjegyzetben hivatkozott Asnef–Equifax-ügyben hozott ítélet 34. pontja, és a 32. lábjegyzetben hivatkozott Erste Group Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 36. pontja.

63 — A C-250/92. sz. DLG-ügyben 1994. december 15-én hozott ítélet (EBHT 1994., I-5641. o.) 54. pontja; a 32. lábjegyzetben hivatkozott Bagnasco és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 47. pontja; a 31. lábjegyzetben hivatkozott Asnef–Equifax-ügyben hozott ítélet 35. pontja, és a 32. lábjegyzetben hivatkozott Erste Group Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 37. pontja.

64 — Ebben az értelemben a 19/77. sz., Miller International Schallplatten kontra Bizottság ügyben 1978. február 1-jén hozott ítélet (EBHT 1978., 131. o.) 9. pontja és a 107/82. sz., AEG-Telefunken kontra Bizottság ügyben 1983. október 25-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3151. o.) 56–58. pontja; a 100/80-103/80. sz., Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítélet (EBHT 1983., 1825. o.) 82. pontjával összefüggésben értelmezett 86. pontja az 5% alatti piaci részesedést is elegendőnek tekintette a kereskedelem érzékelhető érintettségének megállapításához.

81. A Törvényszéke megállapításai szerint a költöztetési kartell egyrészt a Belgiumból és Belgiumba történő nemzetközi költöztetéssel kapcsolatos minden szolgáltatást felölelt, vagyis minden olyan nemzetközi költöztetést, amely tekintetében Belgium jelentette a kiindulási, illetve célpontot. Így a megállapodás valamely tagállam teljes területére kiterjedt. Az ilyen kartell természeténél fogva azzal a hatással jár, hogy tartóssá teszi a nemzeti piacok lezárását, akadályozva ezzel a Szerződések által célul tűzött gazdasági összefonódást⁶⁵.

82. A belgiumi vagy Belgiumon kívüli székhellyel rendelkező jelentős költöztető társaságok⁶⁶ részvételével működő költöztetési kartell másrészt kifejezetten a Belgiumból és Belgiumba történő nemzetközi költöztetésekre vonatkozott, és így annak már természeténél fogva jelentős hatást kellett gyakorolnia éppen a tagállamok közötti, határokon átnyúló kereskedelemre⁶⁷.

83. E két további szempont ismert volt a Törvényszék előtt, amikor a jelen ügyben az 5%-os kritériummal foglalkozott⁶⁸. Tévedés lenne tehát azt feltételezni a Törvényszékről, hogy a kereskedelem érzékelhető érintettségével kapcsolatos feltevése kizárólag az 5%-os küszöbérték átlépésén alapult, még ha az itt vitatott 73. pont elszigetelt vizsgálata felületes olvasás mellett ezt a benyomást kelti is.

84. A fentiek összessége alapján nem róható fel a Törvényszéknek, hogy figyelmen kívül hagyta volna az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti, a határon átnyúló jellegre vonatkozó feltétel jogi követelményeit.

85. Nem következik más a 2004. évi iránymutatás 53. pontjából sem, amellyel a Bizottság mérlegelési mozgásterének gyakorlásával összefüggő kötelezettséget vállalt⁶⁹. Jóllehet e rendelkezés értelmében az 5%-os küszöbérték átlépése önmagában csak akkor alapozhatja meg a tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettségének vélelmét, ha a szóban forgó megállapodás ezenkívül *pusztán jellegénél fogva képes* a tagállamok közötti kereskedelem hátrányos befolyásolására. E további feltétel mindazonáltal kétségtelenül teljesül a jelen kartellhez hasonló nyilvánvaló korlátozás esetén, amely a Törvényszék megállapításai szerint ezenkívül *nemzetközi* is, tehát határokon átnyúló költöztetési szolgáltatásokat érint.

86. A 2004. évi iránymutatás 53. pontjának megsértéséről tehát szintén nem lehet szó.

87. Az első jogalap e harmadik része összességében megalapozatlan, és így az első jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

2. A bírság összegének indokolásáról (második jogalap)

88. Fellebbezésének második jogalapjával a Ziegler a megtámadott ítélet 88–94. pontját támadja. A fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy túl alacsony követelményeket támasztott a vitatott határozatnak a bírság kiszámítására vonatkozó indokolásával szemben, és ily módon figyelmen kívül hagyta egyrészt az uniós jogi aktusok indokolásával kapcsolatos követelményeket, másrészt a

65 — A 8/72. sz., Vereeniging van Cementhandelaren kontra Bizottság ügyben 1972. október 17-én hozott ítélet (EBHT 1972., 977. o.) 29. pontja; a 62. lábjegyzetben hivatkozott Remia és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 22. pontjának vége; a 31. lábjegyzetben hivatkozott Asnef–Equifax-ügyben hozott ítélet 37. pontja, és a 32. lábjegyzetben hivatkozott Erste Group Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 38. pontja.

66 — A bírságot kiszabó határozat címzettjeinek székhelye részben Belgiumon belül, részben azon kívül van (lásd a vitatott határozat 4. cikkét).

67 — Ugyanebben az értelemben az utazásközvetítők tevékenysége vonatkozásában a 311/85. sz. Vlaamse Reisbureaus ügyben 1987. október 1-jén hozott ítélet (EBHT 1987., 3801. o.) 18. pontja.

68 — Lásd ezzel kapcsolatban a Törvényszéknek a költöztetési kartellel érintett szolgáltatásokkal kapcsolatban a 11. pontban tett megállapításait, valamint a „kérdéses ágazat bemutatásával” kapcsolatban a 70. és 71. pontban, tehát a megtámadott ítélet vitatott 73. pontját közvetlenül megelőzően tett megállapításait.

69 — Lásd ezzel kapcsolatban a jelen indítvány fenti 56. pontját.

tisztességes eljáráshoz való alapvető jogot (lásd ezzel kapcsolatban a lenti a) szakaszt). A fellebbező másodlagosan arra hivatkozik, hogy a Törvényszék megsértette „az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét”, és saját ítéletét elégtelenül indokolta (lásd ezzel kapcsolatban a lenti b) szakaszt).

89. E kifogások háttéréül a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatással bevezetett azon új bizottsági gyakorlat szolgál, amely alapján a kartelljogi bírságok alapösszegét, miként az esetleg alkalmazott elrettentési tényezőt is, az egyes érintett vállalkozások forgalmának bizonyos százaléka⁷⁰ alapján kell kiszámítani. A jogsértés súlyától függően ez a bírság alapösszegének megállapításához alkalmazandó százalékos arány a forgalom 0 és 30%-a között mozog⁷¹, az elrettentési tényező kiszámítása során pedig a forgalom 15-től 25%-áig terjedő skála alkalmazandó⁷².

90. A bírság kiszámításának e módja a Törvényszék véleménye szerint magasabb követelményeket támaszt a bírságot kiszabó határozatok indokolása tekintetében. A Törvényszék kifejti, hogy a Bizottság főszabály szerint nem elégedhet meg azzal, hogy a jogsértést kizárólag bizonyos súlyossági kategóriákba (mint például a jelen ügyben: „különösen súlyos”) sorolja anélkül, hogy részletesen megmagyarázná, hogy konkrétan miként állapította meg a forgalom százalékos arányát, amely alapján végül kiszámítja a bírság alapösszegét és az elrettentési tényezőt⁷³.

91. A Törvényszék mindazonáltal a jelen ügyben elegendőnek tekintette, hogy a Bizottság *részletes magyarázat nélkül* az eladások értékének 17%-át vette a bírság kiszámításának alapjául, és ezt kizárólag a jogsértés „különösen súlyos” jellegével indokolta⁷⁴. A Törvényszék véleménye szerint ezen indokolás csak akkor lehet elegendő, „ha a Bizottság a legsúlyosabb korlátozásokra előírt sáv alsó határához igen közeli mértéket alkalmaz, amely egyébként igen kedvező a felperes számára. Ebben az esetben ugyanis nincs szükség olyan további indokolásra, amely az iránymutatásban rejlő indokolást meghaladja. Ha azonban a Bizottság magasabb mértéket kívánt volna alkalmazni, részletesebb indokolással kellett volna szolgálnia”⁷⁵.

92. E megállapítások ösztönzik a Zieglert annak kifogásolására, hogy jóllehet a Törvényszék elméletileg szigorúbb indokolási követelményeket ismer el a bírság kiszámítása tekintetében, ezeket azonban a konkrét ügyben nem érvényesíti a Bizottsággal szemben, hanem a Bizottságot egyenesen „mentesíti” indokolási kötelezettsége alól.

a) Az indokolási kötelezettség alóli elfogadhatatlan „mentesítéssel” kapcsolatos kifogásról (a második jogalap első része)

93. A Ziegler e második jogalap keretében fő kifogásként arra hivatkozik, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a Bizottság kartelljogi határozataiban foglalt bírságszámítás indokolásával szemben támasztott jogi követelményeket, mégpedig egyrészt az uniós jogi aktusok indokolásának elsődleges jogban rögzített – a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatással összefüggésben értelmezett – kötelezettségéből, másrészt pedig a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogból eredő követelményeket.

70 — Az alapul vett forgalom pontos meghatározásának mikéntje a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 13–18. pontjából következik.

71 — A 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 19. pontja.

72 — A 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 25. pontja.

73 — A megtámadott ítélet 91. pontjával összefüggésben értelmezett 92. pontja; az elrettentési tényezővel kapcsolatban lásd továbbá a megtámadott ítélet 94. pontját.

74 — A vitatott határozat (543) és (556) preambulumbekzdése, valamint a megtámadott ítélet 93. és 94. pontja.

75 — A megtámadott ítélet 93. pontja.

i) Az EK 253. cikk (jelenleg az EUMSZ 296. cikk második bekezdése) szerinti indokolási kötelezettség

94. Ami mindenekelőtt az uniós jogi aktusok indokolásának kötelezettségét illeti, a Ziegler az EUMSZ 296. cikkre támaszkodik. A jelen ügyre azonban helyesen még az EK 253. cikk alkalmazandó⁷⁶, amely mindazonáltal az uniós jogi aktusok indokolásával szemben – a jelen ügyben releváns szempontból – nem támaszt az EUMSZ 296. cikk második bekezdése szerintiéktől eltérő jogi követelményeket.

95. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 253. cikk által megkövetelt indokolást az adott jogi aktus jellegéhez kell igazítani, valamint világosan és kétértelműségtől mentesen kell megfogalmazni a jogi aktust elfogadó intézmény érvelését, hogy az az érdekelték számára a meghozott intézkedés indokait megismerhetővé, a hatáskörrel rendelkező bíróság számára pedig a felülvizsgálati jogkört gyakorolhatóvá tegye⁷⁷.

96. Amint azt a Bíróság hangsúlyozta, az uniós jogi aktusok indokolásának kötelezettsége igen különös jelentőséggel bír, amennyiben azok tárgyát a kartelljogi bírságok összegének megállapítása képezi. A Bizottságnak e tekintetben ki kell fejtenie különösen, hogy a figyelembe vett tényezőket hogyan súlyozta és értékelte⁷⁸.

97. A Ziegler álláspontjától eltérően ez azonban semmiképpen nem jelenti azt, hogy minden bírságot kiszabó bizottsági határozatot minden esetben ugyanolyan részletesen kellene indokolni. A 2006. évi bírságkiszabási iránymutatásból sem következik az indokolással kapcsolatos követelmények olyan általános és alapvető szigorodása a bírságszámítás tekintetében, amely alól a Törvényszék a Bizottságot a jelen ügyben „mentesíthette” volna.

98. Ellenkezőleg, a kartelljogi bírságkiszabási eljárásokra is még mindig az vonatkozik, hogy a bizottsági határozat indokolásának jellegét és terjedelmét végül is az ügy körülményeire, így többek között a jogi aktus tartalmára, az előadott indokok jellegére, valamint a címzettek, illetve a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett más személyek magyarázathoz jutás iránti érdekére figyelemmel kell értékelni⁷⁹.

76 — Lásd ezzel kapcsolatban a jelen indítvány fenti 32. pontját.

77 — A 24/62. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 1963. július 4-én hozott ítélet (EBHT 1963., 143., 155. o.); a C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-1719. o.) 63. pontja; a C-413/06. P. sz., Bertelsmann és Sony kontra Impala ügyben 2008. július 10-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-4951. o.) 166. pontja és az 56. lábjegyzetben hivatkozott AOI egyesített ügyekben hozott ítélet 72. pontja; ugyanebben az értelemben ezenkívül a 2/56. sz., Geitling kontra Főhatóság ügyben 1957. március 20-án hozott ítélet (EBHT 1957., 11., 37. o.) és a 73/74. sz., Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique és társai kontra Bizottság ügyben („Papiers peints”-ügy) 1975. november 26-án hozott ítélet (EBHT 1975., 1491. o.) 30. pontja.

78 — Az 51. lábjegyzetben hivatkozott KME és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 101. pontja, valamint a C-386/10. P. sz., Chalkor kontra Bizottság ügyben 2011. december 8-án hozott ítélet (EBHT 2011., I-13085. o.) 61. pontja, és a C-389/10. P. sz., KME Germany és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2011., I-13125. o.) 128. pontja.

79 — A 40. lábjegyzetben hivatkozott Deutsche Telekom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 131. pontja és az 56. lábjegyzetben hivatkozott Elf Aquitaine kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 150. pontja.

99. Egyébiránt az ítélezési gyakorlatból az is következik, hogy az állandó határozathozatali gyakorlatot követő bizottsági határozat összefoglaló jelleggel, különösen e gyakorlatra való hivatkozással is indokolható⁸⁰. Ugyanez vonatkozik arra az esetre, ha a határozat meghozatalára az érintettek számára jól ismert körülmények között kerül sor⁸¹. Nem követelmény, hogy az indokolás az összes releváns ténybeli és jogi elemet tartalmazza, mivel azt a kérdést, hogy valamely jogi aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikk követelményeinek, nemcsak szövegére, hanem körülményeire, valamint az adott tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére is figyelemmel kell vizsgálni⁸².

100. Ezeket alapul véve a Törvényszék a jelen ügyben helyesen döntött úgy, hogy a vitatott határozatot a bírság alapösszegének és az elrettentési tényezőnek a kiszámítása tekintetében megfelelően megindokolták.

101. A vitatott határozat pontosan követi a Bizottság új közigazgatási gyakorlatát, amelyet a kartelleljárások tekintetében a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás átláthatóvá tesz. Ezen iránymutatás már számos olyan magyarázatot tartalmaz, amelyet a Bizottságnak nem kell megismételnie a vitatott határozatban. Így az iránymutatás rögzíti különösen, hogy „[a]z árak rögzítéséről, a piac felosztásáról és a termelés korlátozásáról szóló – általában titkos – horizontális megállapodások” – tehát a *nyilvánvaló korlátozások* – „[ellen] szigorú bírságokat kell [...] alkalmazni”; az iránymutatás szerint ilyen esetben az alapösszeget a forgalom 0 és 30%-a közötti sávjában „a legmagasabb szinten”, az elrettentési tényezőt pedig a forgalom 15 és 25%-a között kell megállapítani⁸³.

102. A költöztetési kartell az árképzést befolyásoló és a megbízásoknak a kartell résztvevői közötti felosztásával járó „különösen súlyos jogsértésként” kétségtelenül éppen e kategóriába tartozott, és ennél fogva a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás alapján olyan bírságot kellett ellene alkalmazni, amelynek alapösszegét a forgalom 0 és 30%-a közötti sávban „a legmagasabb szinten” kellett megállapítani, és amelyet ezenfelül a forgalom 15-től 25%-ig terjedő elrettentési tényezővel kellett növelni.

103. Az, hogy a forgalom 17%-ának megfelelő mértékű alapösszeg, amint azt a Bizottság végül meghatározta, mindenképpen a forgalom 0-tól 30%-ig terjedő sáv felsőbb szintjén van, nyilvánvaló, és nem igényel részletesebb magyarázatot. Adott esetben csak az a kérdés merülhet fel, hogy az eladások értékének 17%-a valóban e sáv „legmagasabb szint[jén]” van-e, ahogy azt a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás megköveteli⁸⁴, vagy azt alkalmasint túl alacsonyan állapították-e meg. E tekintetben azonban nem állapítható meg a Ziegler részletesebb magyarázathoz fűződő jogos érdeke, mert a viszonylag alacsony százalékos arány számára kedvezőbb a magasabbnál⁸⁵. Ugyanez vonatkozik a Bizottság által alkalmazott, a forgalom 17%-ának megfelelő mértékű elrettentési tényezőre is, mivel az előírt, a forgalom 15-től 25%-ig terjedő sávon⁸⁶ belül ez utóbbi tényezőt sem különösen magasan állapították meg.

80 — A 77. lábjegyzetben hivatkozott *Papiers peints* ügyben hozott ítélet 31. pontja, a C-295/07. P. sz., Bizottság kontra Département du Loiret ügyben 2008. december 11-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-9363. o.) 44. pontja és az 56. lábjegyzetben hivatkozott *Elf Aquitaine* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 155. pontja.

81 — A C-335/09. P. sz., Lengyelország kontra Bizottság ügyben 2012. június 26-án hozott ítélet 152. pontja és a C-417/11. P. sz., Tanács kontra Bamba ügyben 2012. november 15-én hozott ítélet 54. pontja.

82 — A 77. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 63. pontja; a 77. lábjegyzetben hivatkozott Bertelsmann és Sony kontra Impala ügyben hozott ítélet 166. és 178. pontja; a 40. lábjegyzetben hivatkozott Deutsche Telekom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 131. pontja és az 56. lábjegyzetben hivatkozott *Elf Aquitaine* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 150. pontja.

83 — A 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 21. és 22. pontjával összefüggésben értelmezett 23. és 25. pontját.

84 — Lásd újra a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 23. pontját.

85 — A jogos érdekek az uniós jogi aktusok indokolásának értékelése körében fennálló kritériumával kapcsolatban lásd a jelen indítvány fenti 98. pontját.

86 — Lásd újra a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 25. pontját.

104. Bizonyára elképzelhető, hogy a kartelljogi bírság alapösszegének kiszámítását a konkrét ügy különleges körülményeire tekintettel valamikor majd az eladások értékének a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatásban rögzítetténél alacsonyabb arányára fogják alapozni; ezt az iránymutatás nem utolsósorban az „általában” szó használatával kifejezetten lehetővé teszi⁸⁷. A Ziegler álláspontjával ellentétben azonban ebből nem lehet a bírságot kiszabó határozatokkal szemben támasztott indokolási követelmények általános szigorodására következtetni. Ellenkezőleg, a Bizottságnak csak akkor kell foglalkoznia a bírságot kiszabó határozat indokolásában a konkrét ügy különleges körülményeivel, ha ezeket a körülményeket ténylegesen ismeri. Amennyiben valamely vállalkozás olyan körülményekről bír tudomással, amelyek indokolhatják a bírság kiszámítása során az eladások értékének az iránymutatásban rögzítetténél alacsonyabb mértékű arányának alkalmazását, köteles erre a Bizottság figyelmét felhívni. A Ziegler azonban – amennyire megállapítható – nem hivatkozott arra, hogy kifejezetten a bírság alapösszegének vagy az elrettentési tényezőnek a kiszámításával összefüggésben konkrétan ilyen körülményekre hivatkozott volna.

105. Végezetül a bírságot kiszabó határozatok indokolásával szemben támasztott jogi követelményeknek annál szigorúbbaknak kell lenniük, minél összetettebb az adott ügy, és minél magasabb az eladások értékének aránya, amelyet a Bizottság az alapösszeg és az elrettentési tényező kiszámításakor alapul vesz⁸⁸. Megfelel az indokolási kötelezettség értelmének és céljának, hogy a Bizottság által adandó magyarázatoknak annál részletesebbeknek kell lenniük, minél inkább túlterjeszkedik a kiszabott szankció a bírságkiszabási iránymutatásban rögzített minimumkövetelményeken. Ugyanilyen mértékben nő ugyanis az érintett vállalkozás ahhoz fűződő érdeke is, hogy megismerje a Bizottság esetleges különös szigorának indokait. A jelen ügyben azonban nem ez a helyzet, azt nem jellemzi különleges összetettség, és abban a Bizottság a bírság kiszámításakor az eladások értékének viszonylag alacsony arányára támaszkodott.

106. A fentiek összessége alapján tehát a Törvényszék megfelelően alkalmazta a vitatott határozat indokolásának vizsgálatával szemben támasztott jogi követelményeket. Az indokolási kötelezettség megsértésével kapcsolatos kifogás ennél fogva megalapozatlan.

ii) A tisztességes eljáráshoz való alapvető jog

107. Az indokolással kapcsolatos általános követelmények megsértése mellett a Ziegler a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog megsértését is kifogásolja, és e tekintetben az EJEE⁸⁹ 6. cikkére, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkére hivatkozik.

108. Ezzel kapcsolatban mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy nem vitatott, hogy a Ziegler ilyen jogsértésre az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott. A Ziegler álláspontjától eltérően e tekintetben nem is a vitatott határozat indokolásával szemben az elsőfokú eljárásban megfogalmazott kritikájának pusztán kiegészítéséről vagy továbbfejlesztéséről, hanem egy elfogadhatatlan új jogalapról van szó, amely teljesen más jogszabályok megsértésére támaszkodik. Az, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága időközben az EJEE 6. cikkével kapcsolatban alkalmasint néhány újabb ítéletet hozott, nem eredményezi a ténybeli vagy jogi helyzet megváltozását, ami igazolná egy új jogalap érvényesítését. A fellebbezési eljárásban ilyen új jogalap nem képezheti a Bíróság előtti érdemi vizsgálat tárgyát⁹⁰ (a Bíróság 1991. június 19-i eljárási szabályzata⁹¹ 118. cikkével összefüggésben értelmezett 42. cikkének 2. §-a).

87 — Lásd a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 23. pontjának második mondatát.

88 — Lásd ebben az értelemben a megtámadott ítélet 92. pontját is.

89 — Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (aláírták Rómában, 1950. november 4-én).

90 — Az 51. lábjegyzetben hivatkozott Dansk Rørindustri egyesített ügyekben hozott ítélet 88. és 89. pontja, a 40. lábjegyzetben hivatkozott France Télécom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 60. pontja és az 56. lábjegyzetben hivatkozott AOI egyesített ügyekben hozott ítélet 111. pontja.

91 — Mivel a fellebbezést 2012. november 1-je előtt nyújtották be, elfogadhatóságának értékelése szempontjából a Bíróság 1991. június 19-i eljárási szabályzata az irányadó.

109. Még ha azonban elfogadhatónak tekintenénk is a Zieglernek a tisztességes eljáráshoz való alapvető joggal kapcsolatos érvét, az mindenképpen megalapozatlan lenne.

110. Jóllehet vitathatatlan összefüggés áll fenn az uniós jogi aktusok indokolásának kötelezettsége és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog között. Az érintett ugyanis csak akkor tudja megítélni, hogy van-e értelme jogvédelmet kérni az intézkedéssel szemben, és a hatáskörrel rendelkező bíróságok csak akkor tudják az intézkedés jogszerűségét megfelelően felülvizsgálni, ha annak indokait az érintettel megfelelően közölték.

111. Amint azonban már említést nyert⁹², a jelen ügyben teljesültek a vitatott határozat megfelelő indokolásával szemben támasztott követelmények. A 2006. évi bírságkiszabási iránymutatással együtt olvasva ugyanis egyértelműek voltak a bírságösszeg kiszámításának indokai, és azok tisztességes bírósági eljárásban nehézség nélkül felülvizsgálhatók voltak.

112. Egyáltalán nem bizonyított végezetül a fellebbező azon kifogása, hogy a Törvényszék nem megfelelően gyakorolja korlátlan felülvizsgálati jogkörét, amikor egy, a vitatott határozat indokolásához hasonló indokolást elfogad. A Ziegler egyáltalán nem fejtette ki, hogy a Törvényszéknek mennyiben kellett volna a vitatott határozatot még alaposabban vizsgálnia. Különösen nem szolgáltatott bizonyítékot arra nézve, hogy kifejezetten a Bizottság által a jelen ügyben elvégzett bírságszámítás indokolása mind ténybeli, mind jogi szempontból lehetetlenné tette vagy akár csak megnehezítette a vitatott határozat átfogó bírósági felülvizsgálatát.

113. A fentiek alapján tehát elfogadhatatlanként, de mindenesetre megalapozatlanként el kell utasítani a Zieglernek a tisztességes eljáráshoz való alapvető joggal kapcsolatos érvét.

b) Az egyenlő bánásmód elvének és a Törvényszék ítéleteivel kapcsolatos indokolási kötelezettségének megsértésével kapcsolatban másodlagosan emelt kifogásról (a második jogalap második része)

114. A fellebbező másodlagosan arra hivatkozik, hogy a Bizottságnak a megtámadott ítéletben az indokolási kötelezettség alól biztosított „mentesség” sérti az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, és ezenkívül nincs megfelelően megindokolva.

i) Az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvéről

115. Az egyenlő bánásmód – olykor „az egyenlő bánásmód, illetve a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elveként” is hivatkozott – elve⁹³ az uniós jog általános jogelve, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikke rögzít⁹⁴. A Bíróság többször elismerte ezen elv jelentőségét a bírságok kartellügyekben történő kiszabásával összefüggésben⁹⁵.

116. Ezen elv fellebbező által kifogásolt megsértése alkalmasint abban áll, hogy a Törvényszék a jelenlegihez hasonló olyan ügyeket, amelyekben a bírságot az eladások értékének 17%-a alapján számítják ki, indokolatlan módon egy tekintet alá veszi azokkal az ügyekkel, amelyekben az eladások értékének 15%-át lehetne alapul venni.

92 — Lásd ezzel kapcsolatban a jelen indítvány fenti 94–106. pontját.

93 — Lásd például a C-300/04. sz., Eman és Sevinger ügyben 2006. szeptember 12-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-8055. o.) 57. pontját.

94 — A 20. lábjegyzetben hivatkozott Akzo és Akros ügyben hozott ítélet 54. pontja.

95 — A C-280/98. P. sz., Weig kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-9757. o.) 63–68. pontja és a C-291/98. P. sz., Sarrió kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-9991. o.) 97–100. pontja, az 51. lábjegyzetben hivatkozott Dansk Rørindustri egyesített ügyekben hozott ítélet 304. pontja, valamint legutóbb az 56. lábjegyzetben hivatkozott AOI egyesített ügyekben hozott ítélet 58. pontja; lásd ezenkívül az AOI egyesített ügyekben 2012. január 12-én ismertetett indítványom 48–53. pontját.

117. A Ziegler e megállapításai rendkívül homályosak, és úgy tűnik, hogy azok egy teljesen elméleti és közelebbről nem konkretizált olyan példaesettel való tisztán hipotetikus összehasonlításon alapulnak, amelyben a Bizottság a bírságszámítás során nem – mint a jelen ügyben – az eladások értékének 17%-át, hanem 15%-át vehetné alapul.

118. A fellebbező által kifejtettek pontatlanságára tekintettel nagyon kételkedem abban, hogy ezen érve egyáltalán elfogadhatónak tekinthető-e⁹⁶.

119. Ezen érv mindenestre azonban nem megalapozott.

120. A bírság kiszámítása nem egy olyan mechanikus folyamat, amelyben minden kartell tekintetében számtanilag mintegy előre pontosan meghatározható, hogy a forgalom mekkora százalékos aránya veendő alapul a bírság alapösszegének és az elrettentési tényezőnek a kiszámítása során. A szankció ilyen, utolsó tizedesjegynyi pontossággal való előreláthatósága egyébként egyáltalán nem is lenne elfogadható, mert ez a kartell résztvevői számára túlságosan megkönnyítené jogsértő magatartásuk „árának” előre történő kiszámítását, és annak kalkulálását, hogy a jogellenes vagy a jogszerű üzleti magatartás jövedelmezőbb-e számukra.

121. A Bizottságnak ezért versenyhatósággként szükségszerűen bizonyos mérlegelési jogkörrel kell rendelkeznie az eladások értékének a bírságszámítás alapjául szolgáló arányának megállapítása tekintetében, ha a kartellben részt vevő vállalkozásokra bírságot szab ki⁹⁷. Az, hogy az értékesítési arány a jelen ügyben a forgalom 17%-a, valamely más kartellügyben pedig 15%-a, az ilyen bírságszámítások jellegéből fakad, és nem kérdőjelezhető meg az egyenlő bánásmód elvére történő hivatkozással, amíg a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatás keretein belül marad, amellyel maga kötötte meg saját magát mérlegelési jogkörének gyakorlásában⁹⁸.

122. A Bizottságot az eladások értékének a bírság kiszámítása alapjául szolgáló aránya megállapítása során megillető mérlegelési jogkör ellensúlyaként a Bizottság bírságot kiszabó határozataira kiterjed az uniós bíróságok korlátlan felülvizsgálati jogköre (az 1/2003 rendelet 31. cikkével összefüggésben értelmezett EUMSZ 261. cikk)⁹⁹. A Ziegler által képzett hipotetikus példa esetében tehát a Törvényszék akkor, ha az eladások értékének 15%-át megfelelőbbnek vagy igazságosabbnak tartja, azt szabadon mérlegelve a Bizottság által választott 17%-os arány helyébe léptetheti, és a kiszabott bírságot megfelelően mérsékelheti.

123. Minderre tekintettel el kell utasítani a Zieglernek az egyenlő bánásmód elvére alapozott érvét.

96 — A fellebbezők érveinek pontosságával szemben támasztott jogi követelményekkel kapcsolatban lásd például a 40. lábjegyzetben hivatkozott France Télécom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 55. pontját, a C-227/04. P. sz., Lindorfer kontra Tanács ügyben 2007. szeptember 11-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-6767. o.) 82–84. pontját, és a C-369/09. P. sz., ISD Polska és társai ügyben 2011. március 24-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-2011. o.) 66. pontját.

97 — A Bizottságot a kartelljogi bírságok kiszámítása tekintetében megillető mérlegelési jogkörrel kapcsolatban lásd általánosságban a C-308/04. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2006. június 29-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-5977. o.) 46. pontját, a C-407/04. P. sz., Dalmine kontra Bizottság ügyben 2007. január 25-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-829. o.) 133. pontját és a C-328/05. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2007. május 10-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-3921. o.) 43. pontját.

98 — Lásd ebben az értelemben az 51. lábjegyzetben hivatkozott JCB Service kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 205. pontját, a C-534/07. P. sz., Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 3-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-7415. o.) 98. pontját, és a C-549/10. P. sz., Tomra Systems és társai kontra Bizottság ügyben 2012. április 19-én hozott ítélet 104–108. pontját.

99 — Lásd kiegészítőleg az 51. lábjegyzetben hivatkozott KME és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 103. és 106. pontját, a 78. lábjegyzetben hivatkozott Chalkor kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 63. és 67. pontját, valamint a 78. lábjegyzetben hivatkozott KME Germany és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 130. és 133. pontját.

ii) A megtámadott ítélet indokolásával szemben támasztott követelményekről

124. A Ziegler ezenfelül arra hivatkozik, hogy a Törvényszék megsértette az elsőfokú ítélet indokolására vonatkozó kötelezettségét. Az indokolási kötelezettség e megsértése alkalmasint abban áll, hogy a Törvényszék a jelen ügyben lehetővé tette a Bizottság számára, hogy az elrettentési tényezőt kizárólag a jogsértés „különösen súlyos jellegére” hivatkozva a forgalom 17%-ában állapítsa meg. Ez a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás „bizonyos tényezők” figyelembevételét előíró 25. pontjától való, a Törvényszék által részletesen nem indokolt eltérést valósít meg.

125. A Törvényszék ítéleteinek indokolására vonatkozó kötelezettsége a Bíróság alapokmánya 53. cikkének első bekezdésével összefüggésben értelmezett 36. cikkéből fakad. Amint az már említett nyert, az ítélet indokolásából világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a Törvényszék érvelésének oly módon, hogy lehetővé tegye az érdekelték számára, hogy megismerjék a hozott határozat indokait, és a Bíróságnak, hogy a bírósági felülvizsgálatot gyakorolja¹⁰⁰.

126. A jelen ügyben a Törvényszék meg is magyarázta, hogy miért tekinti jogszerűnek a forgalom 17%-ának megfelelő mértékű elrettentési tényező megállapítását: hivatkozott a bírság alapösszegének kiszámításával kapcsolatban közvetlenül ezt megelőzően kifejtettekre, és e hivatkozást azzal indokolta, hogy egyrészt „a sáv alsó határa [mindkét tényező kiszámítása szempontjából] ugyanaz”, másrészt pedig a Bizottság is ugyanazokat az indokokat sorolja fel mindkét számítás tekintetében a vitatott határozat preambulumban belüli belső hivatkozás révén¹⁰¹.

127. A Törvényszék e kérdéskörrel kapcsolatos megfontolásai tehát világosan és egyértelműen kiderülnek a megtámadott ítéletből. A Ziegler érdemben a Törvényszéktől eltérő véleményen lehet. E körülmény azonban még nem jelenti azt, hogy a megtámadott ítéletet az indokolási kötelezettség megsértésével hozták volna¹⁰².

128. A megtámadott ítélet hiányos indokolásával kapcsolatos kifogás tehát megalapozatlan.

129. Csak mellékesen jegyzendő meg, hogy a Zieglernek a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 22. és 25. pontjával kapcsolatos jogi álláspontja tartalmi szempontból is kevésbé meggyőző. A Bizottság e pontokban foglalt általános kijelentése, amely szerint az elrettentési tényező megállapítása során „figyelembe fog venni bizonyos [...] tényezőket”, teljesen általánosan a Bizottság közigazgatási gyakorlatát ismerteti, és nem jelenti feltétlenül azt, hogy a Bizottságnak minden egyes esetben ezen összes tényezőt figyelembe kellene vennie, és határozatát e tekintetben részletesen indokolnia kellene. Sokkal inkább a konkrét ügytől függ, hogy mely tényezők relevánsak, és hány ilyen tényezőről van szó. Amennyire megállapítható, a Ziegler a jelen ügyben semmi konkrétat nem adott elő azt illetően, hogy a bírság alapösszegének – az elrettentési tényezőt is ideértve – megállapítása során a Bizottság által elhanyagolt további tényezőket is figyelembe kellett volna venni.

130. Összességében tehát a második jogalap részben elfogadhatatlan, részben pedig megalapozatlan.

100 — Lásd a jelen indítvány fenti 44. pontját és 40. lábjegyzetét.

101 — A megtámadott ítélet 94. pontja.

102 — A C-362/05. P. sz., Wunenburger kontra Bizottság ügyben 2007. június 7-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-4333. o.) 80. pontja és a C-583/08. P. sz., Gogos kontra Bizottság ügyben 2010. május 20-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-4469. o.) 35. pontja.

3. A Bizottság „objektív pártatlanságáról” (harmadik jogalap)

131. A harmadik jogalap a megtámadott ítélet 103–107. pontja ellen irányul, amely pontokban a Törvényszék a Bizottság Ziegler által kétségbe vont pártatlanságával foglalkozik. A Ziegler azt kifogásolja, hogy a Törvényszék az ítéletét e tekintetben nem megfelelően indokolta, és ezenfelül megsértette a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogot, valamint a gondos ügyintézéshez való alapvető jogot.

132. E kifogás háttéréül az szolgál, hogy a Bizottság saját magát is a költöztetési kartell áldozatának tekinti. A Ziegler véleménye szerint a Bizottság e körülmények között nem dönthetett volna a költöztetési kartell tárgyában, mert máskülönben áldozat és bíró is egyszerre.

133. A fellebbező tehát úgy véli, hogy a jelen ügy különleges körülményei között a Bizottság pártatlansága nem teljes. A Ziegler ellenben nem kérdőjelezi meg általánosságban a kartelljog végrehajtásának uniós rendszerét, beleértve a Bizottság mint versenyhatóság intézményi szerepét is.

a) A megtámadott ítélet indokolására vonatkozó kötelezettség állítólagos megsértéséről (a harmadik jogalap első része)

134. A Ziegler mindenekelőtt azt rója fel a Törvényszéknek, hogy nem adott választ a Bizottság objektív pártatlanságával kapcsolatban az elsőfokú eljárásban emelt kifogására. A fellebbező véleménye szerint a Törvényszék az ítéletében csak a szubjektív pártatlanság követelményével foglalkozott, az objektív pártatlanság követelményével azonban nem. A megtámadott ítélet indokolása ezért hiányos.

135. Nem vitatott, hogy a fellebbező végső soron az elsőfokú ítéletek indokolására vonatkozó kötelezettség megsértését kifogásolja (a Bíróság alapokmánya 53. cikkének első bekezdésével összefüggésben értelmezett 36. cikke), amikor arra hivatkozik, hogy a Törvényszék nem foglalkozott egy általa az elsőfokú eljárásban hivatkozott joggal¹⁰³. A fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálatának célja többek között annak vizsgálata, hogy a Törvényszék jogilag megkövetelt módon adott-e választ a fellebbező által felhozott érvek összességére¹⁰⁴.

136. A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 103–107. pontjában – még ha csak tömören is – foglalkozott a Ziegler által a Bizottság vélt pártosságával kapcsolatban az elsőfokú eljárásban előadottakkal, és kifejtette, hogy miért utasítja el a Ziegler érintett jogalapját.

137. A Törvényszék a tekintetben bevallottan nem tett egyértelmű különbséget az objektív és a szubjektív pártatlanság között. Ez kétségtelenül sajnálatos. A megtámadott ítéletben kifejtettek tartalmi helytállósága – itt tehát annak kérdése, hogy a szubjektív pártatlansággal szemben támasztandó követelményekkel azonos követelmények támasztandók-e az objektív pártatlansággal szemben – mindazonáltal nem a Törvényszék indokolási kötelezettségével kapcsolatos probléma, hanem anyagi jogi kérdés¹⁰⁵. Az a tény, hogy a Törvényszék más érdemi következtetésre jutott, mint a fellebbező, önmagában még nem jelenti azt, hogy a megtámadott ítélet indokolása hiányos lenne¹⁰⁶.

138. Ezáltal a harmadik jogalap első része megalapozatlan.

103 — A C-283/90. P. sz., Vidrányi kontra Bizottság ügyben 1991. október 1-jén hozott ítélet (EBHT 1991., I-4339. o.) 29. pontja, a C-68/91. P. sz., Moritz kontra Bizottság ügyben 1992. december 17-én hozott ítélet (EBHT 1992., I-6849. o.) 37–39. pontja és a 102. lábjegyzetben hivatkozott Gogos kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 29. pontja.

104 — A 40. lábjegyzetben hivatkozott France Télécom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 41. pontja.

105 — Lásd ezzel kapcsolatban a harmadik jogalap második része kapcsán általam kifejtetteket (a jelen indítvány 139–150. pontja).

106 — A 102. lábjegyzetben hivatkozott Wunenburger kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 80. pontja és a 102. lábjegyzetben hivatkozott Gogos kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 35. pontja.

b) A tisztességes eljáráshoz és a gondos ügyintézéshez való alapvető jogról (a harmadik jogalap második része)

139. A Ziegler ezenfelül a tisztességes eljáráshoz és a gondos ügyintézéshez való alapvető jogának a megsértésére is hivatkozik. E jogsértés alkalmasint abban áll, hogy a Bizottság a jelen ügyben „bíró volt a saját ügyében”. A fellebbező e tekintetben az EJEE 6. cikkére, valamint az Alapjogi Charta 47. és 41. cikkére hivatkozik.

140. A Bizottság nem minősül az EJEE 6. cikke és az Alapjogi Charta 47. cikke értelmében vett bíróságnak¹⁰⁷. A Bizottságnak azonban az Európai Unió versenyhatóságaként tiszteletben kell tartania a gondos ügyintézéshez való jogot, amelyet a Charta 41. cikke uniós alapvető jogként rögzít¹⁰⁸. E rendelkezés értelmében mindenkinek joga van többek között ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai *részrehajlás nélkül* intézzék.

141. A pártatlanság e követelményének két oldala van: a *szubjektív pártatlanság*, amely szerint az érintett szerv egyik alkalmazottja sem mutathat elfogultságot vagy személyes előítéletet, és az *objektív pártatlanság*, amely szerint megfelelő biztosítékoknak kell fennállniuk az érintett szerv elfogultságát illető összes jogszerű kétely kizárására¹⁰⁹.

142. A jelen jogalap tárgyát kizárólag a második oldal, vagyis az objektív pártatlanság követelménye képezi. A Ziegler azt állítja, hogy a Bizottság a jelen ügy feldolgozása során nem lehetett objektív módon pártatlan, mert ő maga a költöztetési kartell egyik fő áldozata, és mert a Bizottság alkalmazottai „látszatárjánylatokat kértek”¹¹⁰ (*sic!*). A Törvényszék ezt a megtámadott ítéletben figyelmen kívül hagyta.

143. A jelen fellebbezési eljárás szempontjából nem szükséges választ adni arra a kérdésre, hogy a Törvényszéknek meg kellene-e semmisítenie a vitatott határozatot az objektív pártatlanság követelményének megsértése esetén a hatáskör hiánya miatt – a Ziegler így véli –, vagy pedig a gondos ügyintézéshez való jog megsértése miatt. A jelen ügyben ugyanis mindenesetre semmi nem utal arra, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a Bizottság objektív pártatlanságának bármiféle hiányát.

144. A Bizottság objektív pártatlanságának esetleges hiányosságai különösen nem állhatnak kizárólag abban, hogy a Bizottság üldöz és szankcionál egy olyan kartellt, amely anyagi kárt okozott az Európai Uniónak¹¹¹. A Bizottság e tekintetben ugyanabban a helyzetben van, mint az állami hatóságok, amelyek például üldözik az adócsalás vagy adókikerülés felelőseit, és mint az önkormányzati

107 — A 209/78-215/78. és 218/78. sz., van Landewyck és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1980. október 29-én hozott ítélet (EBHT 1980., 3125. o.) 81. pontja és a 64. lábjegyzetben hivatkozott Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 7. pontja; ugyanebben az értelemben ezenkívül legutóbb az EJEB, 2011. szeptember 27-i Menarini kontra Olaszország ítélet (43509/08. sz. kereset, az *Ítéletek és Határozatok Tárában* még nem tették közzé, 58. és 59. §, az olasz versenyhatóság, az Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato vonatkozásában).

108 — Az, hogy a Bizottság előtti kartelljogi közigazgatási eljárásban nem az Alapjogi Charta 47. cikke, hanem 41. cikke alkalmazandó, a C-109/10. P. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 2011. október 25-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-10329. o.) 53. pontjának utolsó mondatából és a C-110/10. P. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 2011. október 25-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-10439. o.) 48. pontjának utolsó mondatából következik.

109 — Ebben az értelemben – a bíróságok pártatlansága vonatkozásában – a C-308/07. P. sz., Gorostiaga Atxalandabaso kontra Parlament ügyben 2009. február 19-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-1059. o.) 46. pontja és a C-411/11. P. sz., Altner kontra Bizottság ügyben 2011. december 15-én hozott végzés 15. pontja; lásd ezenkívül az EJEB, 2002. augusztus 27-i Didier kontra Franciaország végzést (58188/00. sz. kereset, *Ítéletek és Határozatok Tára* 2002-VII., 2. §).

110 — Az eljárás nyelvén: „[...] des fonctionnaires de la Commission étaient impliqués en tant que demandeurs de devis de complaisance fournis par les entreprises de déménagement concernées [...]”

111 — Ugyanebben az értelemben Cruz Villalón főtanácsnok C-199/11. sz., Otis és társai ügyben 2012. június 26-án ismertetett indítványának 56–71. pontja, aki hasonló problematikára világít rá a Bizottság által a kartellben részt vevő vállalkozásokkal szemben indított polgári per szempontjából. A Bíróság a jelen jogvita feleinek a 2012. október 24-i tárgyaláson lehetőséget adott arra, hogy állást foglaljanak az említett indítvánnyal kapcsolatban.

hatóságok, amelyek eljárnak a tilos helyen parkolókkal szemben. Jóllehet a Ziegler azt állítja, hogy a Bizottság itt az Unió szerveként és a költöztetések által érintett alkalmazottak munkáltatójaként az említett állami, illetve önkormányzati szervekkel ellentétben sokkal inkább érdekelt, egyáltalán nem támasztja azonban alá ezen érvet¹¹².

145. Az objektív pártatlanság szempontjából végső soron az bír döntő jelentőséggel, hogy az adott hatóság szervezetén belül megtegyék a szükséges óvintézkedéseket annak érdekében, hogy a jogalanyokkal szemben még az elfogultság látszatát is elkerüljék. Ehhez különösen azt kell biztosítani, hogy a jogsértést ne ugyanaz a szervezeti egység üldözze és szankcionálja, amelyre e jogsértés hatást gyakorol.

146. Sem az iratok, sem a felek által a Bíróság előtt szóban előadottak nem tartalmaznak arra utaló konkrét jeleket, hogy a Bizottság a jelen ügyben nem tette meg a szükséges óvintézkedéseket. Így a Bizottságon belül a költöztetési szolgáltatások igénybevételéért és a versenyjog megsértésének üldözéséért két különböző és egymástól teljesen elkülönített szervezeti egység felel. Jóllehet bevallottan mindkét szervezeti egység a biztosok testületének döntési jogköre alá van rendelve¹¹³, azonban mindkettő különböző biztosok felelőssége alá tartozik¹¹⁴.

147. Végső soron e tekintetben sem tér el tehát jelentősen az európai szerveken belüli szervezetrendszer a valamely településen belüli szervezetrendszertől, mivel a település valamennyi – mind a település költségvetéséért, mind a tilos helyen parkolókkal szembeni eljárásért felelős – szervezeti egysége egyetlen közös politikai csúcsszervnek, úgymint a polgármesternek, a települési tanácsnak vagy az ülnöki tanácsnak van alárendelve. Ugyanez vonatkozik az adócsalás és adókikerülés üldözésével és szankcionálásával megbízott állami hatóságokra: végső soron – még ha érdemben függetlenek is – ugyanabba az állami szervezetrendszerbe illeszkednek, mint az állami költségvetés kezelésével megbízott szervek. E körülmény önmagában nem alkalmas objektív pártatlanságuk megkérdőjelezésére¹¹⁵.

148. El kell tehát utasítani a Ziegler azon érvét, amely szerint a Bizottság alkalmazottai „látszatárajánlatokat kértek”. Egyrészt ugyanis nem áll a Bíróság rendelkezésére arra vonatkozó bizonyíték, hogy a Bizottság alkalmazottai árajánlatokat kértek a költöztető társaságoktól, tudva vagy akár csak gyanítva, hogy e tekintetben látszatárajánlatokról van szó. A Zieglernek a tárgyaláson feltett kérdésre ezzel kapcsolatban kifejtett előadása sem lépett túl rendkívül általános és bizonyítatlan állításokon. Másrészt pedig a bírósági eljárásban nem merültek fel arra utaló jelek, hogy a Bizottság ugyanazon alkalmazottai, akik ezen árajánlatokat feldolgozzák, a költöztetési kartell üldözésével és szankcionálásával is foglalkoztak volna.

112 — Ezzel összefüggésben meg kell említeni, hogy a vitatott határozat (598) preambulumbekzdését a fellebbező helytelenül idézi. A Ziegler által állítottaktól eltérően ugyanis a Bizottság az említett preambulumbekzdésben semmiképpen nem a költöztetési kartell „egyik fő áldozataként” jellemzi magát. Az említett preambulumbekzdésben sokkal általánosabban inkább arról van szó, hogy úgy „tűnik”, hogy „belga és nemzetközi közintézmények tartoznak” a látszatárajánlatok gyakorlatának „fő áldozatai” közé. Hasonló a helyzet a Bizottság elsőfokú eljárásban benyújtott ellenkérelmével, amelynek 1. pontjára a Ziegler hivatkozik: e pontban is csak általánosságban kerül szóba, hogy azon természetes személyek között, akiknek költözése érintetté vált, az európai intézmények alkalmazottai is vannak, beleértve a Bizottság alkalmazottait is.

113 — A Bizottság belső eljárási szabályzatának 1. cikke (lásd az EUSZ 17. cikk (6) bekezdésének b) pontját is).

114 — Az EK 217. cikk (2) bekezdése (jelenleg az EUSZ 17. cikk (6) bekezdésének b) pontja és az EUMSZ 248. cikk).

115 — Lásd ezzel kapcsolatban a C-199/11. sz., Otis és társai ügyben 2012. november 6-án hozott ítélet 64. pontját is; hasonlóan már Cruz Villalón főtanácsnok 111. lábjegyzetben hivatkozott, említett ügyre vonatkozó indítványának 41. pontja.

149. A Szerződések versenyszabályainak hatékony érvényesítését, amely a Bizottság fő feladatai közé tartozik, jelentős mértékben veszélyeztetné, ha e hatóság automatikusan elveszítené a jogsértések üldözésére és szankcionálására vonatkozó hatáskörét, amint – még ha csak távolról is – az Unió vagy alkalmazottainak pénzügyi érdekei válnak érintetté. Amint azt nem utolsósorban a jelen ügy szemlélteti, e végrehajtási probléma – a Ziegler álláspontjával ellentétben – a Bizottság helyett egy vagy több nemzeti versenyhatóság bevonásával sem oldható meg megbízhatóan, hiszen a nemzeti szervek szintén az adott kartell áldozataivá válhatnak¹¹⁶.

150. A fentiek alapján tehát nem lehet a Törvényszéknek igazán felróni, hogy figyelmen kívül hagyta azokat a követelményeket, amelyek a jelen ügy vonatkozásában a tisztességes eljárás és a gondos ügyintézés elvéből fakadnak.

151. Ez annál inkább így van, minthogy a Bizottságnak közigazgatási hatóságként nem ugyanazoknak a szigorú követelményeknek kell eleget tennie, mint az Alapjogi Charta 47. cikke értelmében vett független bíróságnak. A Bizottság intézkedései, beleértve a bírságot kiszabó kartelljogi határozatokat is, sokkal inkább az uniós bíróságok általi független bírósági felülvizsgálat alá tartoznak¹¹⁷. A Bizottság a jelenlegihez hasonló esetben következőképpen – a Ziegler álláspontjától eltérően¹¹⁸ – nem vádló és bíró egyszerre.

c) Közbenső következtetés

152. A harmadik jogalap második része ennélfogva szintén nem megalapozott. Tehát e jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

4. Az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvéről (negyedik jogalap)

153. A Ziegler a negyedik és egyben utolsó jogalapjával a megtámadott ítélet 165–172. pontját vitatja. A Törvényszék az ítélet e részében azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a Ziegler gazdasági nehézségei megkövetelték volna-e a vitatott határozat meghozatala során a vele szemben kiszabott bírság mérséklését, és hogy a Bizottság a Zieglert e tekintetben kedvezőtlenebb bánásmódban részesítette-e, mint az Interdean NV-t, a költöztetési kartellben részt vevő másik vállalkozást.

154. A fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a vitatott határozat felülvizsgálata során megsértette „az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának általános elvét”. A Törvényszék által figyelmen kívül hagyott egyenlőtlen bánásmód alkalmasint abban áll, hogy a közigazgatási eljárásban a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján 70%-kal mérsékeltek az Interdeanre kiszabott bírságot, miközben a Ziegler helyzetét még csak nem is vizsgálták meg a bírságkiszabási iránymutatás említett rendelkezése alapján, jóllehet a Ziegler saját bevallása szerint szintén gazdasági nehézségekkel küszködött.

116 — Lásd ezzel kapcsolatban ismételtén a vitatott határozat (598) preambulumbekzdését, amely szerint úgy „tűnik”, hogy „belga és nemzetközi közintézmények tartoznak” a látszatáránlatok gyakorlatának „fő áldozatai” közé.

117 — A Bizottság bírósági minőségének hiányával kapcsolatban lásd a fenti 107. lábjegyzetben hivatkozott ítélkezési gyakorlatot; a Bizottság intézkedéseinek bírósági felülvizsgálatával kapcsolatban lásd különösen az 51. lábjegyzetben hivatkozott KME és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 102–106. pontját; a 78. lábjegyzetben hivatkozott Chalkor kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 62–67. pontját; a 78. lábjegyzetben hivatkozott KME Germany és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 129–133. pontját, és a 115. lábjegyzetben hivatkozott Otis és társai ügyben hozott ítélet 59–64. pontját.

118 — A Ziegler a harmadik jogalappal kapcsolatos írásbeli és szóbeli előadását többek között az EJEB, 2005. december 15-i Kyprianou kontra Ciprus ítéletre (73797/01. sz. kereset, *Ítéletek és Határozatok Tára* 2005-XIII., 127. §) támasztja, amely megállapítja, hogy a felperes, a tanú, a vádló és a bíró szerepének vegyítése megalapozott kételyt ébreszthet valamely bíróság pártatlanságát illetően („[...] la confusion des rôles entre plaignant, témoin, procureur et juge peut à l'évidence susciter des craintes objectivement justifiées quant à la conformité de la procédure au principe établi en vertu duquel nul ne peut être juge en sa propre cause et, en conséquence, quant à l'impartialité du tribunal [...]”).

155. Amint az már említést nyert¹¹⁹, az egyenlő bánásmód elve az uniós jognak az Alapjogi Charta 20. és 21. cikkében rögzített általános elve, amely komoly jelentőséggel bír a bírságok kartellügyekben történő kiszabásával összefüggésben. Ezen elv azt jelenti, hogy a hasonló helyzeteket nem lehet eltérő módon kezelni, és hogy az eltérő helyzeteket nem lehet egyenlő módon kezelni, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható¹²⁰.

156. Ennek körében az eltérő helyzetek hasonló jellegét az azokat jellemző tényezők összességére tekintettel kell értékelni. E tényezőket – többek között – a szóban forgó különbségtételt létrehozó uniós aktus tárgyának és céljának fényében kell meghatározni és értékelni¹²¹. Ezen túlmenően tekintetbe kell venni azon szabályozási terület elveit és céljait, amely alá a szóban forgó aktus tartozik¹²².

157. A Ziegler a jelen ügyben azt állítja, hogy a Törvényszéknek helyzetét konkrétan fizetéseképtelensége szempontjából az Interdean helyzetéhez hasonlónak kellett volna tekintenie, és a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja keretében azt figyelembe kellett volna vennie.

158. Azt kell ezért megvizsgálni, hogy az állítólagos alacsony fizetőképesség – tételezzük fel annak fennállását – önmagában véve hasonlóvá teheti-e két vállalkozás helyzetét a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának tárgyára és céljaira tekintettel.

159. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a bírságot az egyes ügyek „egyedisége” alapján az említett iránymutatás szerinti általános módszerben meghatározottól eltérően számítsa ki. A 37. pont alkalmazása tehát az általános módszer szerint számított bírság összegét növelheti és csökkentheti is.

160. A bírság mérséklése szempontjából mindazonáltal a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjában foglalt szabályozás – a 35. pontjában foglalt szabályozástól eltérően – nem elsősorban a vállalkozás adott szociális és közgazdasági környezetben fennálló fizetéseképtelenségéhez vagy alacsony fizetőképességéhez kapcsolódik. A 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás két említett rendelkezése sokkal inkább különböző feltételektől függ, és azok nem ugyanazt a célt követik. A 37. pont felesleges lenne a 35. pont mellett a bírság kivételes mérséklésének jogalapjaként, ha mindkét rendelkezést úgy kívánnánk értelmezni és alkalmazni, hogy azok lényegében azonos tartalommal bírnak.

161. Még ha tehát a Ziegler a vitatott határozat meghozatalakor a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 35. pontja értelmében vett alacsony fizetőképességű vagy fizetéseképtelen helyzetben volt is, e körülmény önmagában nem mérvadó az iránymutatás 37. pontja szempontjából a Ziegler helyzetének az Interdean helyzetével való összehasonlíthatósága tekintetében.

119 — Lásd a jelen indítvány fenti 115. pontját.

120 — A C-344/04. sz., IATA és ELFAA ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-403. o.) 95. pontja, a C-127/07. sz., Arcelor Atlantique et Lorraine és társai ügyben („Arcelor”-ügy) 2008. december 16-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-9895. o.) 23. pontja, valamint a 20. lábjegyzetben hivatkozott Akzo és Akros ügyben hozott ítélet 54. pontja.

121 — A 120. lábjegyzetben hivatkozott Arcelor-ügyben hozott ítélet 25. és 26. pontja; a C-236/09. sz., Association Belge des Consommateurs Test-Achats és társai ügyben 2011. március 1-jén hozott ítélet (EBHT 2011., I-773. o.) 29. pontja; a C-221/09. sz. AJD Tuna ügyben 2011. március 17-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-1655. o.) 93. pontja, és a C-176/09. sz., Luxemburg kontra Parlament és Tanács ügyben 2011. május 12-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-3727. o.) 32. pontja.

122 — A 120. lábjegyzetben hivatkozott „Arcelor”-ügyben hozott ítélet 26. pontja, valamint a 121. lábjegyzetben hivatkozott Luxemburg kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet 32. pontja.

162. Jóllehet a vállalkozás fizetéseképtelensége a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja keretében is bizonyos szerepet játszhat az egyes ügyek egyediségének – jelen ügyben a különleges pénzügyi körülmények – értékelése során. A bírság 37. pont alapján történő mérséklésével szemben támasztott követelményeket azonban jóval magasabbra kell helyezni, mint a (35) bekezdés esetében. Más szóval a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás (37) bekezdése értelmében vett különleges pénzügyi körülmények fennállásának feltételezése az érintett vállalkozás fizetőképességének rendkívül erőteljes korlátozottságát feltételezi.

163. Máskülönben attól kellene tartani, hogy a bírság fizetéseképtelenség miatti mérséklésének a 35. pontban rögzített szigorú feltételei a szövege szerint sokkal általánosabban megfogalmazott 37. pont alkalmazásával megkerülhetők lennének, és fennállna annak komoly veszélye, hogy a bírságcsökkentések abszolút, a 35. pont alapjául szolgáló¹²³ kivételes jellege a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazásával megszűnne.

164. Helyesen végezte el tehát a Törvényszék a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazására tekintettel az összehasonlítást azt illetően, hogy az általános módszer szerint megállapított bírságok milyen mértékben gyakoroltak hatást a Ziegler és az Interdean fizetőképességére éves forgalmukhoz mérten¹²⁴. Ugyanis a fellebbező véleményétől eltérően a vállalkozás fizetőképességének nem minden csökkenése indokolhatja az említett iránymutatás 37. pontja szerinti bírságcsökkentést, még ha a mérséklés eltérő mértékű is lehet. Az iránymutatás 37. pontja értelmében vett különleges pénzügyi körülmények fennállása sokkal inkább csak a vállalkozás fizetőképességének olyan rendkívül erőteljes korlátozottsága esetén feltételezhető, amely egyértelműen meghaladja a fizetőképesség 35. pont értelmében vett (puszta) hiányának mértékét.

165. A jelen ügyben nem vitatott, hogy a Ziegler – az Interdeantól eltérően – sem a közigazgatási eljárásban, sem az elsőfokú bírósági eljárásban nem hivatkozott olyan körülményekre, amelyek legalábbis valószínűsítenék, hogy esetében fizetőképességének állítólagos korlátozottságán túlmutató (a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 35. pontja) különleges pénzügyi körülmények állhatnak fenn, amelyek indokolják a bírság mérséklését (az említett iránymutatás 37. pontja). Az e körülmények fennállásával kapcsolatos bizonyítási teher arra a félre hárul, aki a körülményekre hivatkozik. Semmi sem akadályozta a Zieglert abban, hogy ezzel kapcsolatban megfelelő tájékoztatást nyújtson, annál is inkább, mivel a szükséges információknak elsősorban e vállalkozás érdekköréből kellett volna származniuk.

166. Mivel a Ziegler nem nyújtott megfelelő tájékoztatást, amely a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja értelmében vett különleges körülmények fennállására engedne következtetni, a Törvényszék téves jogalkalmazás nélkül feltételezhette, hogy a két vállalkozás nincs összehasonlítható helyzetben, és így nem volt feltételezendő az egyenlő bánásmód elvének megsértése.

167. A fentiek alapján tehát a negyedik jogalap sem megalapozott.

C – Közbenső következtetés

168. Mivel a Ziegler által előadott jogalapok egyike sem meggyőző, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

123 — Lásd a 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás 35. pontjának bevezető szövegét: „Különleges körülmények fennállása esetén [...]”

124 — A megtámadott ítélet 171. pontja.

V – Költségek

169. Amennyiben a fellebbezést – mint álláspontom szerint jelen ügyben – el kell utasítani, a Bíróság a 2012. szeptember 25-i eljárási szabályzat 184. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 137–146. cikke rendelkezéseinek figyelembevételével határoz a költségekről (az említett eljárási szabályzat 184. cikkének (2) bekezdése)¹²⁵.

170. Az eljárási szabályzat 184. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 138. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Ziegler, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

VI – Véggövetkeztetések

171. A fenti megfontolások alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy a következőképpen határozzon:

- 1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.
- 2) A Ziegler SA viseli az eljárás költségeit.

125 — Azon általános elvvel összhangban, hogy az új eljárási szabályok a hatálybalépésük időpontjában folyamatban lévő valamennyi jogvitára alkalmazandók (állandó ítélkezési gyakorlat, lásd csak a 212/80-217/80. sz., Meridionale Industria Salumi és társai egyesített ügyekben 1981. november 12-én hozott ítélet [EBHT 1981., 2735. o.] 9. pontját), a költségviselésről szóló határozat a jelen ügyben a Bíróság – 2012. november 1-jén hatályba lépett – 2012. szeptember 25-i eljárási szabályzatán alapul (ugyanebben az értelemben a 6. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyben hozott ítélet 83–85. pontja). Tartalmi szempontból mindazonáltal nincs különbség a Bíróság 1991. június 19-i eljárási szabályzata 118. cikkével és 122. cikkének első bekezdésével összefüggésben értelmezett 69. cikkének 2. §-ához képest.